

KOMÁROM és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és SZÉPIRODALMI HETILAP.

<p>Megjelenik vasárnap reggel.</p> <p>Előfizetési ár:</p> <p>Helyben: Vidéken:</p> <table border="0"> <tr> <td>Egész évre . . . 4 korona</td> <td>Egész évre 5 K 20 fill.</td> </tr> <tr> <td>Fél évre . . . 2 "</td> <td>Fél évre . . . 2 " 60 "</td> </tr> <tr> <td>Negyed évre . . 1 "</td> <td>Negyed évre 1 " 30 "</td> </tr> </table> <p>Egyes szám ára 12 fillér.</p>	Egész évre . . . 4 korona	Egész évre 5 K 20 fill.	Fél évre . . . 2 "	Fél évre . . . 2 " 60 "	Negyed évre . . 1 "	Negyed évre 1 " 30 "	<p>HIRDETÉSEKET</p> <p>jutányosan számítva a kiadóhivatal vesz fel.</p> <p>Apró hirdetések egyszeri közlése 10 szóig 30 fillér. — Minden további szó 2 fillérrel több. — Nyiltéri közlemények jutányos díjazás mellett közöltetnek.</p>	<p>Szerkesztőség:</p> <p>Pandató-utca 680. szám.</p> <p>Kiadóhivatal:</p> <p>"Pannonia" könyvkereskedés</p> <p>Baross-utca 74. szám.</p> <p>Kéziratokat nem adunk vissza.</p>
Egész évre . . . 4 korona	Egész évre 5 K 20 fill.							
Fél évre . . . 2 "	Fél évre . . . 2 " 60 "							
Negyed évre . . 1 "	Negyed évre 1 " 30 "							

II. évfolyam

1905. augusztus hó 13.

33-ik szám.

A hősök emlékűnepe.

Szabadságharcunk dicsősége, fájdalma és szenvedése, ezer éves történelmünk küzdelmei, nagy idők eseményei, vérzivataros idők emlékei ujultak fel lelkünkben az ács-herkályi hovádelemléknél, a hol a nemzet szabadságáért, jogaiért és függetlenségeért vívott csatában ötvenhat esztendővel ezelőtt elesett hősök porai nyugosznak. Szent érzéssel, honfiai kegyelettel és hálás szívvel zarándokol a magyar nép azokhoz a sirokhöz, a hol az igazság rettenthetlen bajnokai életüket áldozták s vérüket ontották, — hogy a megemlékezés koszoruját letegyék és szeretettel ápolják azokat a nagy eszméket, a melyek az ő keblüket hevítették.

Hiszen ott, a hol a szabadság vértanui nyugosznak időtlen-időki minden évben kihajt a szabadság virága. Azokból a sirokból a szabadság igéje szól felénk s nemzedékről nemzedékre hirdetni fogja a honszerelmnek azt a végtelen, nagyságát a mely az ő szívüket betöltötte; hirdetni fogja késő századokon keresztül ama rettenthetlen hősi bátorságot, a mellyel a haza védelmére keltek, a mikor az ellenség duló hadai tiporták a honfivérrel áztatott haza földjét s szentségtelen kezekkel tépték szét a nemzet ősi szabadságát, szétrombolták vérrel pecsételt alkotmányát, esküvel megerősített törvényeit.

Ennek a földnek, melyet apáinknak oly sok vére áztatott minden röge, minden porszeme szent nekünk, de kétszeresen becses ama hely, hol szabadságharcunk dicső hősei, azok a félistenek nyugosznak, a kiknek harci tettei, önfeláldozó lelkesedése előtt bámulattal borul le az egész világ.

Könnyözön és véráradat öntözte azt a földet, a hol a hősök csontjai porladoznak, de szellemük örökké élni

fog s emlékezetünk a hálás utódok kegyeletes érzésében fennmarad. A szellő susogása, a vihar zugása, minden fa, minden virág, minden fűszál azokról a nagy időkről beszél, a melynek eseményeit karddal irták be a világtörténelembe s vérükkel pecsételték meg.

Azt a néma, de mégis ékesen szóló márványemléket, a melyet a honfiai kegyelet emelt a hősök sirja fölé a hazaszeretet glóriája veszi körül és mi ihlettel állunk meg előtte s ajkainkról szent imádság száll a magasba, hogy az ő szellemük legyen mi velünk s az ő reájuk való visszaemlékezés erősítse meg mindenha a mi sziveinkben a haza igaz szeretetét, hogy ne a hazából hanem a haza jóvoltáért, a nemzet boldogulásáért éljünk.

Ily hazafias érzés bensőségével róta le a kegyelet adóját Komárom város és környékének a nagy idők emlékezetét hűen őrző lelkes közönsége a hősök iránt, a Komáromi Függetlenségi Kör által e hó 6-án az ács-herkályi honvédelemléknél rendezett emlékűnepeken és oly fenséges módon nyilatkozott meg hálája, a milyenel csak életre való nemzetek fiait viseltetnek azok iránt, a kik a nemzet nagy ideáljaiért küzdöttek.

Rendkívül nagy számban zarándokolt ki városunk hazafias közönsége mult vasárnap délután az ácsi csatában elesett hősök sirjához, hogy letegyje a megemlékezés koszoruját, ápolja azokat az eszméket, a melyekért ők harcoltak s az ő példájukból erőt merítsen, buzdítást nyerjen a jövő munkájához.

Kora délután már óriási közönség lepte el a pályaudvart, majd megérkeztek az egyesületek és testületek és három órakor külön vonattal mentek ki a szoborhoz. A komáromi függetlenségi kör, Peredi Géza dr. elnök és Boldoghy Gyula s Hírány György al-

elnökök vezetése mellett a Kossuth zászlóval, továbbá a Dalegyesület, az ipartestület, a kath. énekkar, a tűzoltó egyesület, zászlóik alatt, a gazdák énekkara, valamint az ácsi tűzoltók s több egyesület szintén zászlók alatt vonultak ki, s Ács, Ó-Szőny, Duna-Ujfalu községek lakossága és a környék több előkelősége.

Az emlék ünnepélyen résztvettek: Kálmán Rudolf gesztesi járási, Huszka István csallóközi járási és Szász József városunk országgyűlési képviselője s Jánossy Lajos ág. ev. h. esperes lelkész. Az ácsi honvédelemléket mintegy 5000 főből álló közönség vette körül. Vissza tetszést szült azonban, hogy sem a vármegye, sem a város hivatalos képviselője nem jelent meg, ezek még mindig fáznak, és érthetetlen módon elzárkóznak a közönség legszenvedőbb érzelmeinek megnyilatkozása elől. De feltűnt, hogy a komáromi iparos ifjuság önképző egyesülete mint ilyen szintén nem volt látható.

Az emlék oszlopnál.

Zászló erdő vette körül a hősök emlékoszlopát s Komárom város és környékének hazafias lakossága, amikor az ünnepélyt az egyesült dalárdák a „Szózat“-tal nyitották meg. Ezután Kálmán Rudolf országgyűlési képviselő lépett az oszlophoz s a következő, a jelen viszonyokat is felelő nagyszabású, a közönség által sűrű helyesléssel kísért beszédét mondotta.

Kálmán Rudolf beszéde.

Tisztelt ünneplő közönség!

A családtag kegyelete az elhunyt kedves emléke iránt a nemzet kegyelete elhunyt nagyjai vagy egy nagy cél, szolgálatában elvérzett hősei, mátyjai emléke iránt, a legszebb erények egyike. E kegyelet, e hazafi erény emelte ezen emlékoszlopot az 1848-iki magyar szabadságharcban az ácsi csatákban elhunyt hősei emlékének. E kegyelet vezérli

TANKÖNYVEKET

bármely iskola részére
legjobban és
legolcsóbban
lehet beszerezni a

„PANNONIA“
könyvkereskedésben
Komárom, Baross-utca 74.

esen emlékoszlophoz évenként Komárom város és környéke hazafias érzésű lakosát. De valamint az árva és özvegy, ki az elhunyt szülő vagy férj sírhalmát, a halánap évfordulóján feldiszi a kegyelet virágaival, kizárólag a sírhalomhoz mindannyiszor, valahányszor a sors csapásai elviselhetetlennek tüntetik fel a védőkar hiányát, s magát kipanaszkodván a tovább küzdésre megerősödve hagyja el a kedves halott sírhelyét; ez alkalommal minket is a kegyeleten kívül ide vezérelt azon vágy, hogy a haza, a szabadság védelmében elhunyt hőseink emlékének elpanaszoljuk, hogy az a nagy cél, melyért ők életüket áldozták, szeretett hazánk szabadsága, függetlensége ma sincs elérve, sőt legdrágább kincsünk, alkotmányunk is veszélyben forog, s mivel annak védelmére s kivívására mint jó hazafiak mi is sorakozni kívánunk, eljöttünk ide a hősök emlékoszlopához, hogy az ő példájukon felbuzduljunk és abból erőt merítsünk a reánk váró küzdelemhez!

Mert küzdelem vár reánk a közel jövőben, sőt a küzdelemben már benn is vagyunk!

Ne tévesszen meg bennünket az, hogy nem halljuk a puskák ropogását s az ágyuk dörgését, a sebesültek jajveszékését, a küzdelem azért áll, hatalmas ellenséggel szemben! Az ellenség mellyel szemben állunk ugyanaz mely ellen közel négy század óta vív önfenn tartási harcot e szerencsétlen nemzet. A kérdés, mely körül a hacz forog szintén ugyanaz: Magyarország független államiságának minden irányban való teljes kiépítése. A harcmodor, mellyel az ellenség támadását bevezette, szintén a régi: ármány, cselszövés, az egységben rejlő erő megtörése céljából egyenlenségek szítása az ország lakosai közt, először a nemzetiségek, majd az egyes felekezetek, gazdasági ágak közti ellentétek felidézésével; végül miután mindez nem vezetett célra, *legújában, a közjogokkal nem bíró munkás osztálynak az egységes nemzeti törekvés ellen való fölizgatásával.*

Csupán a mi védelmi fegyvereink nem ugyanazok, mint e hősöké és a szent ügy számtalan, korábbi vértanúé voltak. De azért nem újak, hatalmas kipróbált fegyverek melyekkel a küzdelemben megvívunk. E fegyverek a királyi esküvel szentesített törvények és az azok kitaró következetes végrehajtását követelő és minden megkerülés és kijátszás ellen szembeszálló egységes nemzeti ellenállás. Nem akarom kissebbíteni a dicső 48-iki szabadsághősök érdemeit, midőn azon véleményemnek adok kifejezést hogy azt, hogy a 48-as törvényhozás azon alkotásai, melyekért ők hősi halált szenvedtek ma részben életben vannak az ő világraszóló hőstetteik mellett, különösen azon ellenállásnak, azon ősi alkotmányunkhoz való törhetlen ragaszkodásnak köszönhetjük, melyet a nemzet a szabadságharc leveretését követő elnyomatás korszakában, szemben minden sanyargatásokkal 18 éven át kifejtett. Mert míg szabad-

ságharcunkat, dacára a csodákat művelő hősiességeknek a zsarnokság, külföldi szövetséges társa százezreinek beözönlésével leverte; a nemzet törvényei végrehajtását követelő ellenállása előtt kinos veszteségek árán, meghajolni volt kénytelen.

Az 1848-iki nagy mozgalmak, melyek egész Európát megrázkodtatták, mely mozgalmak célja volt a nemzeteknek az országok kormányzásában szemben az abszolút fejedelmi hatalommal befolyást biztosítani, hazánkba is elhatottak s miután a nemzet országgyűlésének a nép jogai biztosítására vonatkozó pár nap alatt megalkotott törvényeihez sikerült a koronás király szentesítését megnyerni bizton ringatta magát a nemzet azon reményben, hogy hazánkban e nagyszabású átalakulás, mely a többi országokban véres forradalom eredménye volt békés uton lessz megvalósítható. Ezen akkor szentesített törvények legfontosabbjai: a népképviselőtől nyugvó országgyűlés, független felelős miniszteriummal; a gondolat és sajtószabadság; az egyenlő közteljesítési kötelezettség; az úrbér eltörölése; a felekezetek közti egyenjogúság és Erdélynek az anyaországgal való egyesítése. Mind megannyi a korszellem követelményeinek megfelelő az ország függetlenségét és a nemzetnek a kormányzatban való részvételét biztosító rendelkezés. A remény, mely a békés megoldáshoz fűződött hiú ábrándnak bizonyult! Alig voltak a törvények szentesítve, alig szabadult meg az udvar kebelében levő kamarilla azon nyomástól, melyet reá a világesemények a világszerte megindult véres reformmozgalmak gyakoroltak, az ármány, a cselszövés minden eszközét mozgásba hozta, hogy e törvények végrehajtását megakadályozza. Alattomos ígérekkel fellázította a hazában levő nemzetiségeket; titkos utasításokkal ellenszegülésre bírta az országban levő katonaságot; majd a koronás királyt a nyílt esküszegéstől megkímélendő őt lemondásra s a meg nem koronázott trónutódott fegyveres fellépésre bírta s végezetül, midőn szabadsághőseink leverésére gyöngének bizonyult nem átalott idegen hatalom zsoldosait hozni az országra; melynek segélyével a nemzet igazságos küzdelmét levervén bitófán gyilkolta le vagy rabságra vetette mindazokat, kik a nemzet e szent ügyének védelmében kiválóbb szerepet játszottak! S mindezt miért? Mert a nemzet törvényekkel, békekötésekkel számtalanszor biztosított függetlenségét, szintén szentesített újabb törvények alapján, a kor követelte intézményekkel a gyakorlatban is meg akarta

lósítani. S mit látunk ma t. ünneplő közönség? A nemzet az alkotmányossággal 33 év óta üzött ámitás után tudatára ébredt annak, hogy azon fokozódó igényeknek, melyeket a modern állami berendezkedés, a haladó kultúra, de különösen a folyton fejlesztett hadsereg táplálnak, az állampolgáraival szemben, meg nem felelhet, ha csak ki

nem szabadul azon gyarmati viszonyból, melybe őt a monarchia másik fele, az 1867. évi kiegyezési törvény alapján a közös vámterület által helyezte; s meggyőződött arról hogy ez állapot fentartása az egyetlen foglalkozási ág a mezőgazdaság teljes tönkretételére, a kézi munkára utaltak nyomorára, elégedetlenségére, mi végső fokon a kívándorlásban nyilvánul vezet. De tudatára ébredt annak is hogy, az úgy ki, mint befelé tiszteletet parancsoló magyar államiságot ki nem építheti midaddig, míg az állam nyelvét és jelvényeit, annak leghatalmasabb organumában a hadseregben érvényre nem emeli: A legújabb háborúból pedig azon tapasztalatokat is merítette, hogy a hadsereg harcképessége a modern haditaktika és technika vívmányai mellett is tájainak, lelkesedése és hazafis érzésétől függ. (Igaz úgy van.) Évek óta minden módot és alkalmat megragadott, hogy ez ügyben táplált óhajainak hangot adjon sőt a legutóbb lezajlott képviselő választások eredményével határozottan kifejezést adott azon akaratának, hogy e törekvéseinek az ország törvényhozása által az ország kormányzásában érvény szereztessék. Joga a nemzetnek erre szintén királyi esküvel szentesített törvényeken alapszik. Az 1867. évi u. n. kiegyezési törvények fanntartják a nemzet elhatározásának annak 10 évről 10 évre való megállapítását, hogy mint Ausztriával közös vámterület, Ausztriával együttesen, vagy mint önálló vámterület önállóan kíván e a külfölddel kereskedelmi szerződéseket kötni; ugyancsak e törvények a magyar hadseregről, mint az egész hadsereg kiegészítő részéről tesznek említést s bár e hadsereg vezérlete, vezénylete és belszerkezete felett való intézkedést, mint alkotmányos fejedelmet megillető jogokat a királyra ruházzák, önként értendőik, hogy e fejedelmi jog alkotmányosan másképp nem gyakorolható, mint hogy a független állam hadseregében ezen állam hivatalos nyelve legyen a szolgálati nyelv s ez állam jelvényei legyenek egyszersmind a hadsereg jelvényei. Az önálló vámterület és a magyar hadsereg magyar szolgálati nyelvnek behozatala, hatalmas előrehaladás volna Magyarország közigazdasági felvirágzása és a Magyar állam függetlensége és önállósága kidomborítása felé! De e haladás megváltóztatná a hadseregnek, mint a császár zsoldjában álló fegyveres erőnek a középkorból eredő öszbirodalmi jellegét, melyhez a nemzet csak a fenntartásához szükséges emberanyagot és milliőkat szolgáltatja s azt az általános védkötelezettség elvének megfelelőleg igazi nemzeti hadsereggé, az állam véderejévé tenné; és megszüntetné azon, egész a kizsákmányolásig élvezett jogtalan előnyöket, melyeket Ausztria azon gyarmati viszonyból, melyben a közös vámterület alapján, Magyarország, mint egyedül az ő ipara fogyasztóját tartja továbbá melyet, mint a német, nyelvű közös hadsereg egyedüli ellátója

Sok pénzt

kap használt tankönyvekért

ki azokat a

„PANNONIA“

könyvkereskedésbe

(Komárom, Baross-utca 71.) viszi eladni.

annak, tisztai állásainak betöltése és szükségleteinek fedezése körül Magyarország rovására élvez.

Előre látható volt tehát hogy a nemzet e jogos és törvényes törekvéseiben, szemben fogja találni magát mindazon katonai és udvari körökkel, kiknek létele az összbiradalmi eszméhez és az azon alapuló császári hatalomhoz van növe; de szemben találja egész Ausztriát is, mely a századokon át jogtalanul élvezett milliokról lenne kénytelen jövőre lemondani. Eddig e veszélyeztetett érdekek híű szövetséges társát bírtak a nemzet törekvései ellen azon kormányrendszerben, melyet az u. n. szabadelvűpárt mértéktelen párturalmával Magyarország kormányzásában meghonosított éz évtizedeken át folytatott. E rendszer alatt, mely csak mesterségesen, a választó kerületek igazságtalan beosztása, a választók megvesztegetése, vagy megfélemlítése és befolyásolása a kormányhatalom növelése, az önkormányzati jogok megnyírálása s a corruptió féktelen uralmával, mely az utóbbi időkben, egész a parlament ellenzéki tagjai nyílt megvesztegetéseinek megkísérlésére vetemedett volt fenntartható — akadt kormány, mely véderő javaslatával a nemzet legfontosabb alkotmány biztosítékot képező jogát az újonc megajánlást akarta megbénítani; akadt kormány mely az u. n. ischli clausulával a nemzetnek az önálló vámterület és önálló gazdasági berendezkedésre vonatkozó törvényben biztosított jogát akarta megsemmisíteni s végre vállalkozott kormány arra is, hogy a nemzet kisebbségének, mely a meghamisított választási rendszer mellett tulajdonképpen a nemzet igazi nézeteit képviselte, a képviselőház tanácskozási ügyrendjében biztosított ellenállási jogát, parlamenti esinyvel, erőszak alkalmazásával megtörje.

Ez erőszakos kísérletnek parlamenti válság és a képviselő háznak feloszlata lett az eredménye. A hatalmas szövetséges társ, mely parlamenti többségével alkotmányos mezbe öltöztetve fedte az ország absolut kormányzását, végleg megsemmisült. Az ítéltre felhívott nemzet kérelhetetlenül elsöpörte az idegen érdekek szolgálatába szegődött kormányt. De az ország is súlyos válságba sodortatott, melyből a korona az eddigi állapotok lehető fenntartása a parlamenti többség pedig megbízásához hiven, a nemzet jogos vágyainak érvényesülésével keresi a kibontakozást. E két ellentét folytán oly hosszúra nyuló válság a törvényhozás működésének megbénulása, az ország közjöveldemei befolyásának fennakadása a vállalkozás, ipar és kereskedelem pangása, a külfölddel kötött és lejáró kereskedelmi szerződések megújításának elmaradása által kimondhatatlan károkat okoz az országnak s a hosszú törvényen kívüli állapot meglazítja a törvény tiszteletet. De különösen aggodalommal tölt el s megrendíti bennünk a királyi eskü szentségébe s ősi alkotmányunk sérthetlenségébe vetett hitet annak tapasztalása, hogy mily nehézségekbe ütközik a nemzet törvényesen megnyilatkozott akaratának az ország törvényhozásában és kormányzásában való érvényesülése és azon tény, hogy az ország ügyeit daczára alkotmányjogi törvényünknek, melyek szerint hazánkban a végrehajtó hatalom felelős miniszterium által gyakorlandó, mintegy a parlamentarizmus gúnyjára, egy

tényleges táborszernagy elnöklete alatt minden tekintély nélküli egyénekből összetoborzott, parlamenten kívüli, alkotmány és törvényellenes kormány vezet! (Le vele!)

Ezen alkotmányunk ellen elkövetett merénylet teszi kötelességünké, hogy ez őseinktől öröklött kincsünk védelmére tömörüljünk, a törvénytelen kormányt, a kormányzás eszközeinek megtagadásával, bitorolt helyének elhagyására kényszerítsük s bármily megpróbáltatásokkal szembeszállva, kitartással az alkotmányos és törvényes állapot helyreállítását követeljük. (Ugy van.)

Engem biztat a remény, hogy azok az álnokságok és eselszövések, melyeket az érdekeiben sértett fél a hatalmát elvesztett volt kormány elnöke és párthivei támogatása mellett a nemzet egységesen megnyilvánult óhajának megbontására, az egységes nemzeti ellenállás megtörésére tervszerűleg fogantatva, célú tévesztenek. Azt hiszem, hogy valamint a hazában lakó nemzetiségek a közelmúltból okulva nem hajlandók osztrák érdekek szolgálatába állva — miért közös elnyomatás volt jutalmuk — testvérharcot kezdeni azon államfenntartó nemzet ellen, mellyel együttélésre vannak hivatva, amelynek szabadelvű törvényei védelme alatt a legszélesebb körű autonómiát élvezik; ugy a különböző vallásfelekezetek is meggondolva egyrésztől, hogy az antiszemitizmus fészke Bécs és apostola a székváros polgármestere a magyar gyűlölő Lueger, meggondolva másrésztől, hogy a néppárt felekezetiisége a volt nemzeti párt clericalizmusa emlegetésével a protestánsokkal szemben kijátszott íjesztgetések ugyanazon forrásból erednek és ugyanazon célú szolgálják, melylyel a legutóbbi napokban egy osztrák hírlapi cikkben a protestánsnak nevezett 48-as párttól a secularisatio emlegetésével igyekeztek a nemzet katolikus részét elidegeníteni, megbotráncozva térnek napirendre az egyenetlenséget célzó kísérletezések felett. Meg vagyok győződve arról is, hogy valamint a mezőgazdák ismerve a célzatot, a maga értékére tudták leszállítani az aggályokat, melyeket az a Gróf Tisza István fejezett ki a földbirtokeos osztály érdekeinek veszélyeztetése felett az önálló vámterület életbeléptetése esetén, ki az agrariusoknak az örösi kedvezmény és a fedezetlen gabona határidő üzlet eltörlése iránt folytatott harcaiban legerősebb ellenfelek volt; *ép úgy a szocialisták is kellő súlyt fognak tulajdonítani a magát miniszternek nevező osztrák biztos Kristóffy-nak az általános választói jog behozatalát illetőleg tett nyilatkozatainak*; mérlegelni fogják tudni e kijelentéseket, melyek egy oly egyéntől erednek, ki a közelmúltban nemcsak tagja volt azon kormány pártjának, melynek egész hatalma a ma elég korlátolt számú választók politikai meggyőződése meghamisításán nyugodott, hanem mint e párt politikai exponense éppen a választók véleményének törvényellenes befolyásolásával szerezte meg a mai díszes állásához megkivántató hírnevet s a ki vármegyéje és az egész nemzet megvetése mellett vállalkozott arra, hogy tagja legyen egy törvénytelen kormánynak, mely az ország alkotmányos kormányzásának megakadályozására van hivatva. Meg vagyok győződve arról is, hogy e hon munkásai, kik az általános választói jogot csak azon célra vezető eszköznek tekintik, hogy jogos és méltányos

követeléseik az ország törvényhozásában támaszt találjanak, tudatával bírnak annak, hogy a munkásosztály érdekeit és igényeit csak egy virágzó közgazdasági állam képes orvosolni és kielégíteni és így a saját jól felfogott érdekeiknek is akkor tesznek szolgálatot, ha a nemzet hazafias mozgalmához csatlakozva, részt vesznek a nemzetnek anyagi jólétét célzó munkájában, tanubizonyságot tevén ezzel arról is, hogy ők e hazának háfiái és így joggal bírnak arra, hogy az ország kormányzásában befolyhassanak. Nem kétlem, hogy higgadt, törvényes és alkotmányos küzdelmünkkel sikerülend a külföldnek célzatosan ellenünk befolyásolt véleményét is megváltóztatnunk s az érdekelt nagyhatalmakat meggyőzni arról, hogy a mi törvényes küzdelmünkben, melynek célja Magyarország közgazdasági erőinek teljes mértékben való kifejtése s az önálló Magyar állam teljes kiépítése, mi sem áll tőlünk távolabb, mint azon törvényes kötelék meglazítása, mely bennünket a pragmática sanctio erejénél fogva a Habsburg dinasztia uralma alatt, az együttbirtoklás és kölcsönös védelmi kötelezettség alapján Ausztriához fűz és azáltal, hogy államunk erőit kifejtjük, hadseregünk harc-képességét — az erkölcsi erő bevitelével fokozzuk, csak képeesebbé tesszük a monarchiát, mint nagyhatalmat, melynek hazánk is elválhatatlan tagja, azon feladat teljesítésére, melyet a nagyhatalmak az európai egyensúly fenntartása és ezáltal e világrész békéje szempontjából reá ruháztak.

De kitartó küzdelmünk törvényességének szigorú megóvásával különösen arra kell törekednünk, hogy az ellentétes érdekű köröket és az ezek, valamint a családi hagyományok befolyása alatt álló fejedelmet meggyőzzük arról, hogy ezen a korszakban s a nehéz közgazdasági helyzet szülte nemzeti elhatározás érvényesülését sem huza-vonák, sem recompensatioknak vagy engedményeknek nevezett aprólékos ígéretekkel megakadályozni nem lehet és hacsak az annyira féltett nagyhatalmi állást azon megrázkódtatásoknak, melyek egy elszegényedett és törvényes jogai mellőzése miatt elégedetlen s elkéseredett Magyarország magatartásából származnak kitenni nem akarják a nemzet jogos és céltudatos törekvéseire hozzá kell járulniok.

Különösen nekünk, kik a nemzet vágyai érvényesítésére megalakult egyesült törvényhozási többség 48-as alapon álló tagjai vagyunk, szemben azokkal, kik a válságból való kibontakozást minden áron a 67-es kiegyezési alapon álló pártok egyesülésével vélik megoldhatónak, kötelességünk az érdekelt köröket meggyőzni arról, hogy mig egyrésztől a 48-as név, mellyel politikai pártunkat megjelöljük, nem is azon forradalmi mozgalmat, mely a megjelölt időben úgyszólván egész Európán át vonult, hanem azon békés törvényhozási alkotásokat jelenti, melyeket mint elődje által szentesített törvényeket a nemzettel való kiegyezéskor, a jogfolytonosság elve alapján maga a mai uralkodó is érvényeseknek ismert el s melyek részben mai is érvényben vannak; — másrésztől hogy az 1867. évi úgynevezett kiegyezési törvényről elismerjük azt, hogy az ma Magyarországnak a többi alaptörvényvel egyenrangú alkotmányjogi törvénye, mely époly a koronás király és nemzet között létre

jött két oldalú szerződés, mint maga a pragmatica sanctio; tudjuk azt is, hogy ezen alaptörvényt megváltóztatni a birodalom mindkét felét érhető megrázkódtatások kikerülésével csak hosszas előkészítés és fokozatos átmenettel és ekkor is csak mindkét egyenjogú törvényhozó tényező hozzájárulásával lehet, épen ebből kifolyólag, ha a párt, melyhez tartozom, a coalitonalis többség proqramja alapján a nemzet megnyilvánult akaratával reá utalt kötelességhez képest a kormány alakításban résztvesz azt elveinek sértetlen fentartása és fokozatos megvalósításának kötelezettsége mellett, ma csak is az érvényben levő 67-es alapon teheti. De kötelességünk az érdekelt tényezőket figyelmeztetni arra is, hogy ezen 67-es kiegyezési alap, melyet annak idején, mind megalkotói remekművét örömmel üdvözölt a magyar nemzet, mely alkalmas volt arra, hogy a nemzet és fejlődése közt a majd két évtizedig huzódó egyenlenséget megszüntesse, melyet hosszú időn át a nemzet nagy többsége a mű nagynevű megalkotója Deák Ferencz saját kijelentése szerint egy oly szabad térnek tekintett melyre építünk kell és lehet, a nemzet előtt az utóbbi évek tapasztalatai folytán hitelét teljesen elvesztette. Az elmúlt évek de különösen a folyamatban lévő válság s annak egyes mozzanata a nemzet hatalmas rétegeit győzték meg arról, hogy a 67-es alapon a nagy cél, az állam önállóságának, függetlenségének — mi papiroson, törvényekkel unos-untalan van biztosítva, intézményekkel való biztositása el nem érhető az évszázadok óta folyton megismétlődő azon kísérletezésnek, hogy ezen számtalan törvényvel függetlennek kijelentett állam az öszbirodalomba beolvasszassék eleje nem vehető, de meggyőzték arról is, hogy a folytonos közjogi sérelmek megszüntetése, mik a törvényhozás erejét megbénítják működését a hasznos alkotások teréről elvonják, folytonos egyenlenséget idéznek elő majd a monarchia két fele, majd a nemzet és uralkodója közt és így az együttes vállvetett munkálást lehetlenné teszik, csakis a közös ügyek, miket az 1867. évi kiegyezés létesített s mi az egyedüli külömbőség közjogi vonatkozásban a 48 és 67 között eltörlésével érhető el. A nemzetnek azon számottevő, azt hiszem nem csalódom, ha azt mondom, hogy a legközelebbi jövőben abszolút többséggé növekedő erejével tehát, mely az ország kormányzását az 1848-iki törvények megvalósítása alapján óhajtja a válság megoldásánál minden esetre számolni kell!

Felhasználva a megtisztelő bizalmat, melylyel a hazafias ünnepélyen való részvételre meghívattam, igyekeztem tájékoztatni az egybegyűlt ünneplő közönséget az ország mai helyzetéről a folyamatban levő küzdelemről, mely csak folytatása s talán Isten segítségével befejezése lesz azon szent ügyünkért, századok óta folyó harcoknak, melyért e dicső honvédek is hősi halált szenvedtek! Vegyünk példát az ezen csatatéren elesett szabadsághősök hazaszeretéből és áldozatkészségéből és kövessük kitartásban, türebben s törvényeinkhez való szívós ragaszkodásban azon hazafiakat, kik a küzdelmet az elnyomatás hosszú évein át szenvedések s sanyargatásokkal szemben folytatták; vonuljunk be alkotmányunk ősi bástyái a törvényhatóságok sánczai közé;

de folytassunk guerilla harcot is, hazafiúi kötelességként éljen minden egyes a törvénytelen kormánynyal szemben a véderő és adó fizetési kötelezettség megtagadását illetőleg törvényben biztosított jogával. Legyünk a küzdelemben kitartók s maradjunk a törvényes alapon s igazságos ügyünk diadalra jutand.

A közönség lelkesen megéljenzte a szónokot s számossan siettek üdvözlésére.

Ezután Jánossy Lajos ág. ev. h. esperes lelkész hazafias hévvel tartott beszédét. Megemlékezett a szabadságharcz hőseiről, a kik mikor megmozdult a föld, vagyont, vért és életet áldoztak a haza függetlenségeért, azután párhuzamot vont a jelen idők között, a mikor az ő szellemük ismét megmozdította a földet. Az imádság is átokká válik ajakán a mikor látja, hogy még vannak, a kik a nemzet törekvéseinek gátot vetnek; nyomorult gyáva az a ki most a nemzeti ellentállásban — a mikor sem vért sem életet nem kell áldoznia — annyit sem tud megtenni, hogy a pénz és veradót megtagadja. Esküdjünk hát meg, hogy a törvénytelen kormányynak sem pénz sem veradót nem fizetünk. Jánossy Lajos mint egy ujkori Kapisztrán János állott a szobornál, szavai leirhatlan hatást keltettek.

Még a hazafias hevvel elmondott beszéd hatása alatt állott a közönség, a mikor Huszka István lépett a szoborhoz s mondott lelkes beszédet. Mint messziről jött vándor alig tud mit mondani a két kitünő szónok után. Kossuth Ferencz a nemzet szívében tartja kezét, őket pedig azért küldi ki, hogy megfigyeljék mily egészséges a nemzet többi szerve, de azt látja hogy a nemzet végtagjai is egészségesek, mint azt legközelebb Ungváron látta. Ugy érzi magát, mint mikor a szolnoki szobor leleplezésnél tartott beszédet. Örömmel tapasztalja, hogy a nemzeti lelkesedés itt is él. Buzdító beszédét lelkes éljenzéssel kísérte az ünneplő közönség.

Szász József beszéde.

Kedves barátaim! Szent itt ez a föld. Mindegyik rögét vér szentelte meg. Itt szállott fel a névtelen félistenek lelke a csillagos egekbe, kik érted véreztek, érted haltak meg, óh dicső magyar szabadság!

Meghaltatok? Nem ti éltek! Csak porhüvelyetekből szállott el hős lelketek oda, a hol az igazság és szeretet istene lakozik. Lelketek él, s azok a nagy eszmék is élnek, melyek szíveiteket dobogtatták, s melyekért a harcmezőn véreztetek. Itt éltek bennünk dicső hősök, itt éltek a mi szíveinkben, lelkeinkben, s élni fogtok mindörökké, míg magyar lesz a földön, mert ti vagytok a haza szeretet, a szabadság, a nemzeti Igazság. Ez a Szentháromság pedig nem hal meg soha. Se az emberé, se a nemzeté. Hiába tiporják el zsarnokok, hiába hengeritik rá a kárpátok bérceit, hiába verik lánczokba a föld mélysegeiben, hiába feszítik meg, hiába köpdösik meg: az Igazság fel fog támadni mindég, mint a hogyan megfeszített Krisztus feltámadott, és élni fog mert az Igazság maga az örökkévaló Isten!

Miért küzdöttetek? Miért hullott véretek? A nemzet nagy igazságaiért, a nép szabadságáért, az egyesnek s az összesnek jogaiért. A harcot dicsőségesen végig küzdötték, becsületet szereztek a magyar névnek és magyar fegyvernek a világ előtt, mely a

ti dicsőségteljes volt tele. Oroszlánként harcoltatok, költők lantja a ti tetteiteket magasztalja, s emléketeket áldja a hálás utókor. Még emlékezünk a dalra, mely győzedelme-teket így foglalta versbe:

„A fekete sasnak két szárnyát levágtuk
Ácsnál az osztrák császárt szaladni láttuk!“

És ki ellen küzdöttetek? Az ellen, aki ellen mi is harcolunk, négyévszázados ellen-ségünk: a bécsi udvar ellen. A bécsi udvarnak az ellen a törekvése ellen, hogy minket igájába hajtson, erkölcsi és anyagi javainkból kiforgasson, nemzeti öntudatunktól megfoszson, nemzeti önállóságunktól megraboljon.

Ez a nemzet élni és fejlődni akar! Függetlenül és szabadon, mint a hogy fejlődik, Isten szabad ege alatt a tölgyfa nagygyá, hatalmassá. De Bécs ezt nem akarja engedni a multban sem, nem akarta engedni a jelenben sem. Lelketlen napszamosokat bérelt fel a kik baltákkal, fűrészszel munkába álltak, hogy kidöntsék a magyar nemzetnek faját. Ti dicső honvédek, elbántatok ezekkel a bérenczekkel. Most rajtunk a sor, hogy teljesítsük kötelességünket.

Ti karddal a kézben harcoltatok, mi királyi esküvel szentesített törvényekkel, és erős a hitünk hogy győzni fogunk. Győzni fogunk, mert ti nem ontottátok hiába vére-teket, mert nem annyira korcs még ez a nemzedék, hogy becsülettel ne tudjon megállani azok mellett az eszmék és elvek mellett, melyekért ti életeteket áldoztatok!

Dicső hősök, ott a magasban óh tekintetek reánk, legyetek velünk küzdelmünkben, hogy mi is hivek maradhassunk mindhalálig.

És légy velünk te is szeretetnek Istene, vezesd e sokat hányt, vetett nemzetnek hájóját végre biztos révbe, a hőskor dicsőült katonáit pedig áld meg poraikban is.“

Ezután Szász József letette a függetlenségi kör koszoruját, Boldoghy Gyula az ipartestület, Mórocz György a gazdák, Varga József az ácsi tüzoltók Kun Erzsike a komáromi hölgyek koszoruját tették le a szoborra, koszorut küldtek még Komárom város, a Football klub, az ácsi Kossuth Asztaltársaság, Dalegyesület s többen. Az ünnepélyt a dalárdák éneke zárta be a Hymnussal.

Alig hangzott el a dalárdák éneke, hirtelen szélvihar keletkezett, de pár perc alatt elvonult, a közönség pedig csoportokba helyezkedett el az emlék oszlop körül. Özv. Baross Gáborné úrnő és Szabó Kálmáné úrnő pedig gazdag asztalt terítettek a földön s megvendégelték az öreg 48-as honvédeket és szívesen látták a közönséget. Salamon Antalné asszony pedig rendkívül izletesen készített egészben sült jázokkal vendégelte meg.

A közönség így táborozott az ács-herkályi szobor körül, esti hét óráig, a mikor a külön vonattal haza indult.

Komárom város és környékének hazafias lakossága dicséretes bizonyítékát adta, hogy él lelkében a multak emlékezete s hálás kegyelettel viseltetik a szabadságharcz hősei iránt, a kik a nemzet szabadságáért és függetlenségeért legdrágább kincsöket, életüket is feláldozták.

Ápoljuk hát szíveinkbe azokat a nagy-eszméket, a melyekért ők harcoltak, az őszellemük legyen és maradjon velünk mindenha.

„Vakulj magyar“

— Hivatalos nyilatkozat a vízvezetékéről. —

Megszóltat hát a mi kedves lapársunk, a város kitartottja keservesen fujja azt a rég elkopott nótát, a mit ma már az utolsó sip-ladás sem merne eljátszani.

A vízműnek július 26-án történt felülvizsgálatáról s a ministeri kiküldött szakértő azon nyilatkozatáról szóló fenti czím alatt lapunk 31. számában közreadott cikkünk, hogy a vízműnél millio hiba van, 270 hid-ráns és 70 tüzcsap rossz s hogy a hibákat csak általánosságban veszik jegyzőkönyvbe, valósággal lázba hozta a város szócsövét.

Nem is csodálkozunk ezen. Egészen természetesnek tartjuk, hogy a kinek a tyukszemére lépnek, az éktelenül kiabál. Így tesz a város hivatalosa a helyett, hogy komolyan vitatná meg a kérdést s tisztázná a dolgot, ide oda kapkod, mint a kinek a hőség az agyára nehezedett, vagy mint a vízbefuló a szalmaszálhoz; sajtó hibákat keres és mindég másról beszél, mint Bodóné, mikor a bor árát kérik, azután izetlen gorombaságokkal akarja a közönség figyelmét elterelni a polgárságot közvetlen érintő kérdésekről.

Előre jeleztük, hogy a czáfolat igyekszik letagadni a valóságot, azt hittük azonban, hogy tréfával akarja elütni a dolgot, de hát ebben csalódtunk, mert gorombaságokkal áll csak elő. Persze nem tudja megtagadni önmagát.

Komáromban ismert szokás, hogy ha a közönség érdekeit képviselő sajtó kritikát mer gyakorolni a polgárság pénzén alkotott és filléreiből fentartott művek körül észlelt hibák felett, legyenek azok bár lényegesek vagy lényegtelenek s azon óhajnak ad kifejezést, hogy alapos vizsgálattal nyugtassák meg, akkor a közpénzen kortesszolgálatok fejében kitartott alakok előállanak s izetlen durvasággal illetik azt, a ki világosságot akar gyujtani. Máshol a sajtó közlése nyomán tisztázzák a kérdéseket s az alkotások létesítői a felmerült hibákat ez alapon helyre hozzátják, itt azonban még a szakértői kifogásokat is igyekeznek eltussolni.

A város szócsöve össze-vissza ir olyasmit, a miről mi egy szót sem szoltunk. Azt egy betűvel sem állítottuk, hogy „a vízvezeték alapjában el van hibázva“. Hogy pedig az utó-felülvizsgálat alkalmával „millio hiányt kifogásolt a kiküldött ministeri szakértő“ azt egyszerűen *badar állításnak* mondja. No hát ebben is annyira ellentétbe jut a mosakodó cikk önmagával, hogy nyomban kitünik belőle, miként teljesen higgadság és tárgyilagosság nélkül való minden betűje, mert hiszen a közölt hivatalos nyilatkozatban Farkas Géza h. polgármester, dr. Gaál Gyula főjegyző és Zarka Elemér kir. mérnök, ministeri kiküldött jelentik ki, hogy „számtalan hiány találtatott“. Tehát számokban ki sem fejezhető hiány van; hogy mennyire lényegesek vagy lényegtelenek azok s az építkezésből erednek, avagy elhasználás folytán keletkeztek, azt nem a mi feladatunk megállapítani, hanem a szakértők hatáskörébe tartozik; de hogy hibák vannak azt ime hivatalos szakértő jelentette ki.

De lássuk csak továbbá a hivatalos nyilatkozatot bevezető kommentárt. E med-

vénynek keresztelt cikkünket egyszerűen *korcsmai beszélgetésre* vezeti vissza. Ezzel csak nem akarja lapársunk a ministeri kiküldött kijelentésének értékét leszállítani s nem akarja a mérnök urat oly színben feltüntetni, mintha józanság hiányában szenvedett volna, mikor a vizsgálat eredményéről beszélt? Ezt nem érdemelte meg a kir. mérnök ur. Ilyesmit mi még gondolni sem mernénk.

A vízvezeték áldásait mi soha sem vontuk kétségbe. De ez nem csak az építők érdeme, hanem a természet áldása, hogy olyan jó forrással szolgál.

Annyi igazat mégis elismer lapársunk, hogy az utó felülvizsgálatot azért tüzte ki a város, hogy a vállalkozó óvadékához hozzájusson. Hát nem az volt cél, hogy az építés jósága megállapíttassék, hanem csak az, hogy a vállalkozó az óvadékot elvihesse? Csak formalitásból eszközölték a vizsgálatot? A város érdekeinek ez igazán szép védelme!

Azt is elismeri, hogy a ministeri szakértő számos hiányt konstátált (De mennyit?) de ez nem az építés jóságára vonatkozik. Hát állítottuk mi mást?

Az pedig valóságos agyrém, hogy lapunk azt is „megjósolta és pedig matematikai pontossággal, hogy a viztorony mikor fog ledűlvi“. Erről egy árva szót se szoltunk. Ilyet csak a legrosszabb akarat állíthat, vagy csak őrjöngő agyban születhetik meg. Ezen már csakugyan kaczag még az utca gyerek is, ez az állítás még a krajczárosok niveljén is jóval alul áll. Az ilyen sajtó termék lelkiismeretességről ne beszéljen; különben a közönség rég tisztában van azzal, hogy ennek működése csupa eltussolásból áll.

Hogy a nyilatkozatot „a hatóság egyenes kívánságára“ tette közzé, azon nincs mit csodálkozunk, de azon mégis csodálkozunk, hogy a hatóság ilyen védelemre szorul. Furcsa, mikor a cocott beszél a közéleti erkölcsökről.

A Farkas Géza h. polgármester és társai által kibocsátott nyilatkozat, bár önmagával szintén ellentétbe jut, mégis nekünk ad igazat. Megnyugtató ugyanis, hogy a vízmű kiépítése és működése ellen kifogás nem emelhető. Ez nagyon szép tőle. De nem is állítottuk az ellenkezőt, csak azt mondtuk, hogy millió hibát fedeztek fel. Nos be is ismerik a nyilatkozók, hogy „számtalan hiány találtatott.“ Hát nem millio a hiba, lehet több is. Ugyan ne tréfáljanak az urak. De hát ezt *időkiméltés végett mellőzték*. Lám-lám mégis igazunk volt, a mikor azt mondtuk, hogy a felfedezett hibákat jegyzőkönyvbe nem veszik. Ujra azt kérdezzük szabályos az ilyen vizsgálat? Szabad ilyen dolognál az időt kimélni. A városi tisztviselők bezzeg nem kimélik az időt, a mikor pénzintézetekben és bankokban busás napi díjért napi biztosokként ülnek, holott a hivatalban volna a helyük, mert azért kapják a fizetésüket a polgárok filléreiből.

Kijelentik különben a nyilatkozók, hogy az apró hiányok kijavítására a vállalkozó kötelezve lett s a biztosíték kiadása előtt meg fog állapíttatni, hogy a vállalkozó ennek eleget tett-e? Hát még lesz egy felülvizsgálat.

Förmedvényünknek mégis volt annyi haszna, hogy még egy felülvizsgálat lesz, pedig illet foganatosítani már nem akartak, mert a megtartott vizsgálatnak az volt a

czélja, hogy „a vállalkozó óvadékához hozzájuthasson“. A ministeri kiküldött is azt szorgalmazta, hogy augusztus 12-re az óvadék kiadassék, noha a hiányok ez időre helyre hozhatók nem voltak.

A nyilatkozat azon érvelése ellen pedig a város közönsége érdekében tiltakozunk, hogy a hibák javítására a vállalkozót csak a város érdekében „kierőszakolt (?) 3 évi jótállása kötelezi“. Ugy tudjuk: ez szerződésbeli kötelezettsége a vállalkozónak. Ez nem kierőszakolt. de elvállalt kötelezettség. Ne tessék itt körtönfalazni.

A klikk sajtójának izléstelen durvaságaival pedig nem akarunk foglalkozni, csupán csak arra óhajtottunk rá mutatni, hogy közügyeink körül mily eljárást üznek nálunk bizonyos alakok.

Azt azonban határozottan megköveteljük, hogy a vízmű felülvizsgálata az óvadék kiadása előtt szabályszerűen eszközöltessék s a felülvizsgálatot teljesítő bizottságba szakértő férfiak küldessenek ki s vegyenek részt; elengedhetlennek tartjuk, hogy a mű átvételénél a létesítés fő tényezői szerepeljenek. Domány János polgármester és Filó János mérnök közbejötté nélkül nem vehető át végleg a mű, mert rájuk hárulván a felelősség, azt csak úgy vállalhatják, ha a mű jóságáról személyesen is meggyőződnek.

H i r e k.

— **Személyi hírek.** Szász József városunk képviselője továbbá Kálmán Rudolf és Kuszka István vmegyénk országgy. képviselői vasárnap az ácsi honvéd emlék ünnepélyre városunkba érkeztek s azon részt vettek.

— **Felhívás előfizetőinkhez.** Tisztelettel kérjük azon előfizetőinket, a kik netán még hátralékban vannak a lap előfizetési díjával, hogy azt lapunk kiadóhivatalához mielőbb beküldeni sziveskedjenek, nehogy e miatt lapunk szétküldésében fennakadás álljon elő. Egyben kérjük azokat, a kiknek lapunk jelen számát mutatványként küldjük meg, hogy lapunk további megküldésére nézve bennünket értesíteni sziveskedjenek.

— **Áthelyezés.** A vallás és közoktatásügyi minister Sz. Krivácsy Elek pozsonyi tankerületi főigazgatói tollnokot a győri tankerületi főigazgatósághoz helyezte át és Kobzy János középiskolai tanárt szolgálattételre a pozsonyi tankerületi főigazgatósághoz rendelte be.

— **Nagy idők tanuja.** Tatán egy derék köztiszteletben álló polgár hunyta be 24-én örök álomra szemeit. Id. Pác Zózsef 1848-ban 18 éves korában önként beállt a felkelő hadseregbe és vitézül küzdötte át az ácsi és isaszegi csatákat. A moóri csata elvesztésekor megbetegedett, kivált a katonaságtól, hazament Tatára és itt megtelepedett. 21 éves korában megnősült és a legboldogabb családi életet élte elhunytáig. A megboldogult megyebizottsági tag és virilista volt. Halálát nagyszámu rokonság gyászolja.

— **Halálozás.** Öszinte részvétet keltett városunkban a súlyos és megrendítő csapás, mely városunk köztiszteletben álló tekintélyes polgárát, Nagy Mihály építő mestert érte. Hitvese, szül Rózsa Mária, e hó 5-én szívszélhűdés következtében váratlanul elhunyt. A boldogultban Rózsa Pál ácsmester, tekintélyes iparosunk leányát, Rózsa István városi adóivatali főnök pedig édes testvérét veszítette el. Temetése mult vasárnap délután nagy részvét mellett ment vége. Béke lengjen hamvai felett.

— **Dalegyesület estélye.** A Dalegyesület harmadik táncestélye a múlt vasárnap látogatottság tekintetében kevésbé sikerült, mint az előző mulatságok. A zivatar megriasztotta a közönséget s így bizony nagyon is kevesen jöttek össze, noha a vidékről is több vendég kereste fel a Dalegyesület estélyét. A kik azonban ott voltak az estélyen, nem bánták meg, mert igazán kedélyesen mulattak s a legvidámabb hangulat uralkodott a dalárdában. Az ifjúság is kitett magáért s a jelen volt hölgyeket ugyancsak megtáncoltatták. A barátságos társaság az éjfél óráig maradt együtt.

— **A „Football Klub“ pálya felavatása.** A Komáromi football klub részére, a régi rácz temető helyén berendezett gyermek játszótérén elkészített új pályát a klub e hó 20-án Szt. István napján nagyobb szabású sport ünnepségekkel fogja megnyitni. A felavatás szépen összeállított program keretében megy végbe. Az ünnepély fénynek emelésére a klub megnyerte az ország legelőkelőbb egyesületét, a „Budapesti Torna Klub“-ot, a mely jeles tornász csapatát mutatja be. Ezen kívül a sport egyesület versenye s az ifjúság futó versenye is tervbe van véve. A footballisták a budapesti „Tiszviselők labdarugó egyesület“-ével veszik fel a versenyt. A részletes programot legközelebb adja ki a football klub. Az ünnepély felette érdekesnek ígérkezik.

— **Vármegyei közg. bizottságból.** Komárom vármegye közigazgatási bizottsága kedden tartotta meg rendes havi ülését Sárközy Aurél főispán elnöke alatt. Nevezetesebb mozzanata volt az ülésnek Major László felszólalása, a ki a katonai beszállással járó terheket hangoztatta. Az alispán nyomban válaszolt, hogy e tárgyban megkereste a hadtestparancsnokságot és több községet sikerült a beszállástól megkímélni, a gyakorlatokat azonban már elhagyni nem lehet. Ugyancsak Major Lászlónak a tatai temető ügyében tett felszólalására a mely szerint ott, miután a temető megtelt a sírokat hanyják fel, a közg. bizottság vizsgálatot rendelt el s erre bizottságot küldött ki. Erősebb vita támadt Lőrinczy György kir. tanfelügyelő jelentésénél, a tanfelügyelő úr ugyanis azt panaszolta, illetve az fáj neki, hogy mindenhol az államsegélyre támaszkodunk és a kormány ellen mégis bizalmatlansággal viseltetik a vármegye. Kálmán Rudolf országgy. képviselő bizottsági tag a tanfelügyelő urat, a ki még mindég szabad-élvön járja a nemzeti táncot, alaposan kikötötte az állam és kormány közötti különbségre. Csodálatos is, hogy a mi tanfelügyelőnk mindenhol keresi az alkalmat, hogy felkínálhassa magát. Sehogy sem tud hozzá simulni a közérzéshez. A napi rendnek fontosabb része volt még az előadók jelentése. A közigazgatás rendszeres haladásáról tett jelentést az alispán. A *tiszti főorvos* a közegészségügy javulásáról jelentett. Az elmúlt hóban kanyaró 129 esetben fordult elő 4 halálalással. Kocs községben a vörheny uralkodott 13 halálesettel. A tatai járásban pedig szörványosan tifusz is fordult elő. *Közigazgatási viszonyainkat* az előadó általában jónak jelzi. A jelentések tudomásul vétettek s a magántermészeti ügyek elintézése után az ülés véget ért.

— **Köszönetnyilvánítás.** A Dalegyesület vasárnapi nyári mulatságán felülfizetni sziveskedtek Szász József orsz. képviselő úr 5 kor., özv. Baross Gáborné urnő 3 korona és Hirány György ur 1 kor. összeget, mely szíves adományokat köszönettel nyugtatja Alapi Gyula a Dalegyesület pénztárosa.

— **Iskolai táncvigalom.** A komáromi m. kir. földmives iskola tanuló-ifjúsága f. hó 27-én, Maitz Rezső „Vigadó“ nagytermében a tanulók segélyegylete javára zártkörű táncvigalmat rendez, mely este 8 óraker kezdődik. Belépődíj: személy-jegy 1 kor., család-jegy (4 személyre) 3 kor. Felülfizetések köszönettel fogadtnak és hirlapilag nyugtattnak.

— **Jegyzők közgyűlése.** Vármegyénk községi és körjegyzők egylete e hó 5-én Maller József elnöke alatt élénk érdeklődés mellett tartotta meg a vármegyeház termében évi rendes közgyűlését. A múlt évről szóló s nagy gonddal és körültekintéssel egybeállított elnöki jelentést a közgyűlés tudomásul vette. Napi rend előtt Kovács Lajos csúzi jegyző emelt szót s azon kérdést vetette fel, milyen álláspontot foglaljon el a jegyzői kar az esetben, ha a törvényhatóság ellentételt határozatainak végrehajtása körül más hatóságok részéről zaklatásnak lennének a jegyzők kitéve. Beható vita és többek hozzászólása után elhatározta a közgyűlés, hogy ha ily eset fordulna elő, erről az elnökség értesítendő és az egyesület mint ilyen teszi meg a szükséges lépéseket a bajok orvoslására. Átérve ezután a tárgysorozatra a közgyűlés a múlt évi zárszámadásokat elfogadta s a felmentvényt a számadóknak megadta, egyben megállapította a folyó év költségvetését. Az egyesület új jagjait felvették: Czike Imre szoligabíró, Agoston József ó-szónyi jegyző és Györke Dániel naszvadi aljegyző. Bejelentette továbbá az elnök, hogy a nyugdíjválasztmányba Pulay Géza és Major László bizottsági tagok választottak be. Kimondta a közgyűlés, hogy Kuncz Imre az országos jegyző egyesület elnökének 25 éves jubileumát megünnepeli s az ez iránt megindított mozgalomhoz csatlakozik. Pestvármegye jegyzői egyletének, a törvényhatósági számvétség és pénztár visszaállítása iránt, kelt köriratát pártolól támogatja. A vármegyei új nyugdíj szabályrendelet megalkotásáért köszönetet szavazott a közgyűlés Ghyczy Dénes alispán és Witausek Károly tb. főjegyzőnek s ezzel a közgyűlés véget ért, a mely után a jegyzők Alapi Gyula levéltárnok vezetése mellett a muzeumot tekintették meg.

— **Lanyhaság a város építkezésénél.** Mintha valami büvös átok nehezédnek erre a városra olyan kevés szerencséje van az építkezéseknél; a gőzfürdőből kifelejtik a kazant, az utca szabályozásnál ide-oda rakják a kerítést, a kórháznál kifelejtik a csatornát. Így meg kisebb nagyobb mértékben az építkezés, a minek azután a város adófizetői szenvedik a kárát. Így járt most a város az Emberszeretet kórház kibővítésénél is. A kórház kibővítése vált ugyanis szükségessé s még a múlt évben elhatározta a közgyűlés, hogy a belső épület fölé még egy emeletet építtet. Az építkezés a tavasszal meg is kezdett és az épület gerendáit leszedték, a pár évvel ezelőtt épített épület gerendáiról azonban mikor leszedték kitért, hogy korhadtak és rosszak, a mire egy előleges bizottsági vizsgálat még júniusban lett volna megtartandó, ez a vizsgálat azonban maradt, a gerendák pedig ott heverték a szabadban, most már a kórház építője azzal áll elő, a ki különben az építésért felelős, hogy a gerendák a mióta leszedték az esőn rothadtak el. Hát lehet hogy ott rothadtak el, lehet, hogy rosszak voltak, most már perre kerül a dolog és valószínű hogy a város nyakába marad a kár. Igaz, hogy az építkezésnél már akkor kifogást emelt a mérnök a gerendák jósága ellen, mikor felrakták, de az építő felelősségére mégis felhasználták. Most tehát a miatt, hogy a vizsgálatot kellő időben meg nem tartották, vagy a gerendákat tető alá száraz helyre rakták nem lesz megállapítható, hogy csakugyan rosszak voltak-e a gerendák eredetileg, vagy a szabadban a hol az eső érte — rothadtak meg. A lanyhaság miatt így a vállalkozó kibukik a felelősség alól és a város tetemes veszteséget szenved. Vajon ki viseli ennek a költségeit? Senki más, mint a közterhek sulya alatt roskadozó adófizető polgárság, mert nálunk a felelősség kérdése a mulasztókkal szemben rendszerint elesik.

— **Imely község pusztulása.** Nem mulik el esztendő, hogy a vármegye községeit a tűzvészek ne pusztítanak, s nyomorba és inségbe ne döntenék a jobb sorsra érdemes

szegény népet. A múlt szombaton, e hó 5-én délután rémitő tűz hamvasztotta el Imely község nagy részét. A nagy hőségben és szélben a lángok végig száguldtak az egész községen. Egész tűztenger borította el mindent, mentésre és oltásra még csak gondolni sem lehetett. Örült a ki életét menthette meg. Noha a vármegyének van tűzrendészeti szabálya, a községben ma sincs tűzoltóság, a tűzbiztonsági intézkedések csak papíron vannak, még a vízhiány is hozzá járul a rendezetlen állapotokhoz. A szegény népnek mindene oda égett; 84 ház az összes meléképületek, takarmány és gabona és sok házi állat esett a pusztító elem maratalékául, sőt emberéletet is követelt. Egy 14 éves beteg leány, a kit kimenteni nem tudtak bent égett. A lakosság a legnagyobb kétségbeeséssel, koldusbotra jutva néz a jövő elé; a szívfacsaró és lélekázó nyomor kihívja az emberbaráti részvétet. Az alispán vasárnap a szükségét szenvedő lakosság segélyezése iránt intézkedett s vármegye szerte a gyűjtést megindította. A kár mintegy 400.000 koronát tesz ki. A sok tűzvész okulásul szolgálhatna, hogy végre a vármegye tűzrendészeti ügyével is törődjenek.

— **Nyári mulatság.** Kamocsa nagyközség önkéntes tűzoltó százada a kamocsi „felső öntési erdőben“ folyó hó 20-án kedvezőtlen idő esetén a következő hét vasárnapján, egyleti pénztárának gyarapítására táncszal egybekötött zártkörű nyári táncmulatságot rendez. Belépő díj: Nem tűzoltók részére család-jegy 1 kor. 60 fill., személy-jegy 1 kor., tűzoltók részére család-jegy 1 kor., személy-jegy 50 fillér. A mulatság d. u. 4 óraker kezdődik. Etelekről és italokról gondoskodva van. Felülfizetések köszönettel fogadtnak.

— **A ker. betegsegélyző hatósági kezelésben.** Mint meg mondtuk, a kerületi betegsegélyző pénztár hatósági kezelésbe kerül. Miután a közgyűlés az 1% tagjárulék fel-emelést megtagadta, szeptember 1-től az I. foku iparhatóság veszi át, hogy a válságos helyzetből való kibontakozást eszközölje. Sárkány Ferencz főkapitány erről hirdetményben értesíti az érdekelteket, a mi lapunk hírdetése közt is olvasható. Hisszük, hogy e humanus intézmény ügye így végre is rendezhető lesz.

— **Szintársulatunk Pöstyényfürdőn.** A pozsonyi „Nyugotmagyarországi Híradó“ közli a következő tudósítást:

Pöstyény fürdő vezető körei ezuttal Mezei Bélinak társulatát hívták meg szereplésre. És hogy hazánk ez elsőrangú fürdőhelyének vezetői fejlet műveléssel bírnak, annak fényes tanujelét már a megnyitó előadás adta. Színre került ugyanis a Királyszínház egyik legvonzóbb műsordarabja. Martos és Huszka „Aranyvirág“-ja, melynek címszerepét a társulat tehetséges tagja Satori Paula játszotta. A pezsgővérű aranyvirág, eredeti, franciás, temperamentumos táncával rohamosan hódította meg a (dehogy csak férfi) közönséget. Partnere Szarvasi Jenő (Beppó) kiténő baritonista, de kedélyhangulatának barométere — az arca — néha rosszul mutat. Peterdy Etuska (Stonna Ellen) a társulat csalogánya. Ének-számaikat zajos tapsviharral honorálta a közönség. Ágotai, Ferenczi és Baranyai szintén kitétek magukért. A ház, vagy tán inkább a director meglehetősen látogatottságnak, a közönség pedig a kiváló művelvezetnek örvendett.

— **Hogyan készül a vármegye Monográfiája?** Egy-egy vármegye Monográfiájának megírásán eddig tudósok, történet buvárok egy egész életem át fáradoztak, levéltárakat kutattak át s gyűjtötték az adatokat, hogy a múlt idők belátható határáig feltárják a vármegye történetét, összeállítsák hosszú századok eseményeit. A monográfia megírása nagy tudomány volt. Most már ez is iparrá devalválódott, kereset forrassá, üzletté vált. És e tekintetben Komárom vármegye az utóbb s Sárközy Aurél főispán vezet. Komárom vármegye ugyanis rég tervbe vette Monográfiájá-

nak megírását, bizottságokat is küldött ki e czélból, tudósok is fáradoztak már az adatok gyűjtésén, de még mindég nem készülhetett el, a májusi közgyűlésen azután Sárközy Aurél főispán elnöklété alatt egy új bizottság küldetett ki és csodák csodája, készül is a monografia, Sárközy főispán úr csakhamar nyélbe ütötte, egyszerűen megegyeztek egy vállalkozóval, úgy, a hogy egy bakancsszállítóval szoktak megegyezni a saját szakállukra, de a vármegye költségére. A mint értesülünk a bizottság Vende Aladár a „Vármegyék” című vállalat kiadójával állapodtak meg a monografia szállítására, a ki már utazik is a vármegye községeiben, hogy a jelen kor nagyságainak fotografiáját megszerezze a monografia számára és még ez év folyamán elkészítse a nagyszerű művet. Vende urtól egyáltalán nem tagadjuk meg az ügyességet, vállalatának kiadványai is érdekes olvasmányt képeznek, de azt kétségbe vonjuk, hogy Komárom vármegye gazdag történetét oly hamar össze lehessen útni, mint azt terve vette. Ezuttal nem is foglalkozunk az ő terveivel, de hol vette a bizottság és annak elnöke a felhatalmazást arra, hogy ilyen módon kéz alatt irassa meg a monografiát. Hol van erre a vármegye határozata, a melylyel a költségeket megszavazta? Vagy 8000 frtot nem lehet ám egyszerűen a vármegye nyakába sózni; avagy a törvénytelen állapotban minden lehetséges? Ajánljuk a kérdést a vármegye legközelebbi közgyűlésének figyelmébe.

— **Táncmulatság Őszönyött.** Az Őszönyi Kat. Ifjúsági Egyesület e hó 15-én kedden, Sreiner József házában, saját könyvtárának gyarapítására zárkórú táncvigalmat rendez. Belépődíj: nők 60 fill., urak 3 kor. Kezdeté délután 4 órakor. Felülízetések köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak.

— **Arató-ünnepély.** Banán, Komárom megyében Kánya Vilmos nagybirtokos a pusztáján lélekemelő arató-ünnepélyt rendezett aratóknak az aratás bevégezése alkalmával. Folyó hó 2-án szerdán délután 6 órakor megjelent az uraság Holenczer István banai plébánosval együtt az ünnepély színterén, hol 3 leányka átnyújtotta igazán magyaros beszéd kíséretében a zabkalászból készített szép koronát az uraságnak, az melyre nyomban szép magvas beszéddel válaszolt. Utána Holenczer István plébános emelt néhány buzdító s valóságos szót az aratókhoz. Befejezésül nagy vendégség volt, a cigány muzsikája mellett tánczra perdült az egész aratónép s egész éjfélig együtt voltak.

— **Tűz városunkban.** Nem kis riadalmat okozott városunkban tegnap — szombaton reggel fél 8 órakor a Gazda-utcában Mórocz Péter házában kiütött tűz. A rémület fokozta az, hogy erős szél volt. A tűz Mórocz Péter udvarán levő istállóhoz épített kis felszerben támadt s csakhamar az egész istálló lángba borult. Az egész utcát roppant veszély fenyegette s csak az akadályozta meg a pusztító elem terjedését, hogy a gázgyártól hoztak egy tömlőt és a megyericsi-utcai vízesapról megkezdtek a föcskendezést. A gázgyárnál Spirik gázgyári fűtő csodálatosképen nem akarta kiadni a tömlőt, hogy ki lesz azért felelős, Ehrenfeld Dezsőnek erőszakkal kellett kicsikarni és vihették a tűzhöz, ha két percet késnek, a szomszéd épület is lángba borul, így azután mire a tűzoltóság megérkezett, már a veszélyt elhárították. A tűzoltóság késlekedésének egyik oka, hogy a város majorban időbe kerül, míg a kivonuláshoz készülődnek, mert nem áll készletben a tűzoltóság, holott ilyen időben készen kellene állani a fogatnak. De szükséges volna, mint már többször jeleztük, hogy a város több pontján tömlőket és kulcsokat helyezzen el a tűzoltóság, hogy így gyorsan láthasson hozzá a lakosság az oltáshoz; így legalább a nagyobb veszélynek elejét lehet venni. Hogy a tűz tovább nem terjedt, azt Bokrossy Lajos és Kálmán ember feletti erővel

teljesített gyors mentési munkájának lehet köszönni, a kik az égő istállóhoz közel levő háznál megakadályozták a tűz terjedését. A katonaság szintén teljes apparátussal vonult ki a tűzoltáshoz; ennek felszerelése igazán megfelel a követelményeknek. Ismételve hangsúlyoznunk kell, hogy a vízvezeték a tűzbiztonság érdekeit csak akkor szolgálja, ha annak használata tömlők elhelyezésével lesz lehetővé téve. Hogy milyen lelketlenség uralkodik az embereknél azt is tapasztaltuk, a szomszédok semmi eszközt sem adtak a tűzoltáshoz, pedig hát maguk is veszélyben forogtak.

— **Rigó Jancsi Komáromban.** A Chinai hercegnő révén világhírré vergődött *Rigó Jancsi*, a ki most Budapesten Ósbuda várában hangversenyez s a kíváncsiság központja, Komáromot is meglátogatja zenekarával. A világhírű czigányprimás kedden Renglovich János központi kávéházában hangversenyt ad, hogy játékában gyönyörködtesse közönségünket. Mindenestre érdekesség számba megy, hogy Rigó Jancsi Komáromba is eljön, mielőtt nagy hódító utjára Amerikába megy. Renglovich János azzal, hogy a nevezetes czigányprimást megnyerte, a közönség iránt való előzékenységének adja bizonyítékát. Mert hát ugyan ki nem kívánja látni és hallani Rigó Jancsit, a ki iránt az egész világ érdeklődik.

— **Possad a kis Duna.** Már többször rá mutattunk, hogy milyen elhibázott dolog volt a kis Duna elrekesztése s mennyire veszélyezteteti ez városunk közegészségügyét. Ez aggodalmunk nem volt alaptalan, mert a kis Duna valósággal holt víz, a mi a forró napokban teljesen megzöldült s poshad és erősen büzlök. A kis Dunát hínár és posvány növény borítja, a Duna soron lakók pedig alig képesek túrni a büzt, a mi a rothadó vízből kiárad. A Duna parton tehát friss üde levegő helyett a mocsárláz veszedelme fenyegeti az embereket. De úgy látszik, városunk közegészségügyére van a legkevesebb gond. Igaz ugyan, hogy a tápláló csatorna kiépítését két éve elhatározta a közgyűlés, de ez irányban még semmit sem csinált a város. Kérdjük, mikor tartja elérkezettnek az időt arra, hogy ez egészségtelen állapotot segítsen?

— **Tüzeset.** Sűrűn követik a tüzesetek egymást a vármegyében. Kedden délután Gúta községben Grünfeld Ignácz házában csaptak ki a lángok s a szélben csakhamar átcsaptak a szomszédos utcára. A tűz nagy rémületet okozott, de mégis megtudták anynyira fékzni, hogy nagyobb arányokat nem öltött, mindamelllett 6 ház és a behordott gabona neműek lettek a tűz martalékává. A tűz keletkezésének oka eddig ismeretlen.

— **A tatai polgári leányiskola államosítása.** A tatai és tóvárosi polg. leányiskolai egyesület 1905. július 23-án tartott rendes évi közgyűlésén foglalkozott ugyanezen testület iskolaszékének 1905. június 21-én kelt azon határozatával, amelyben az iskolát államosítani és az erre vonatkozó kérvény megszerkesztésével Trójkó György egyesületi alelnököt megbízni óhajtották. Az e tárgyban készített kérvény felolvasása után, ezt a közgyűlés egyhangulag elfogadta és annak, — a kir. tanfelügyelő és a megye közigazgatási bizottságnak pártfogása kikérése mellett — a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszteriumhoz leendő felterjesztését elrendelte. A kérvény felterjesztése nevezett alelnök szives közbenjárásával más meg is történt. A nagyszerűen összeállított kérvényben arra kéri a minisztert, hogy 1905. szeptember 1-től kezdődőleg vegye állami kezelés alá az iskolát és erre vonatkozólag még ezen iskolai szünet alatt a határozatot küldje meg.

— **A hét legrosszabb vicce.**

Első polgár: Hallotta már, hogy a vitzornyából puskaporos-torony lesz?

Második polgár: Igazán? És miért?

Első polgár: Mert az a város legszárabb helye.

— **Turul játék.** Halacsy Antal budapesti főgymnasiunai torna, vivó és játékmester a napokban városunkba jön, hogy a világra szóló új sport találmányát a „Turul labdajátékot” bemutassa. Ezen testedző és kellemesen szórakoztató játék, mint magyar földön termett magyar játék túl haladja az eddigi külföldről behozott játékokat. Előre is felhívjuk ez új sport találmányra olvasóink figyelmét.

— **A rabló cigány.** Folyó hó 2-án hangos dárídó hangjai hatoltak ki a tatai „Központ” kávéházból. Markovics József pincér mulatott s hangossá akarván tenni a csárdát Járóka Lajossal huzatta fülébe a szebnél szebb nótákat, hogy kiverje fejéből e csuf világnak még emlékét is. Természetes, minden mulatóság vége fizetés. Ennél a felvonásnál azonban összeütközésbe került a jókedvű pincér a zsebével, hogy mégis matschba ne maradjon a gyűrűjét akarta zálogul hagyni, de mivel ujjáról lehuzni nem tudta, kabátját levette s azt hagyta ott. Ezzel a függöny legördült. A legkínosabb dolog azonban a kordina mögött következett, az utcán ugyanis a cigány követelte az általa nyújtott évezet (?) árát. De hát a leégett pincér nem tudott fizetni, de váltig erősítette, hogy majd lesz ám „lővé.” Ekkor a cigány gondolt merészet és nagyot s kihívta a pasast a tópartra, hol tisztességesen eldöntette s mikor már félholtra verte, levette ujjáról a gyűrűt. A rabló cigány a tatai járásbíróóság börönében gondolkodik a dolgok változatosságáról.

Felelős szerkesztő: **Berinkei Bálint.**

Nyomatta a kiadótulajdonos: **Pannonia** könyvnyomda.

Nyílt-tér.

Köszönetnyilvánítás.

Köszönetet mondok mindazoknak, különösen a komáromi építőiparosok és az ács legénytársulat tagjainak, kik boldogult nőmnek folyó évi augusztus hó 6-án végbement temetésén megjelenésükkel résztvenni és ezáltal fájó szívem sebeit enyhíteni szívesek voltak.

Komárom, 1905. aug. 7-én.

Nagy Mihály,
építész.

HIRDETÉSEK.

Ügyes és egészséges

MUNKÁSNŐKET
jó munkabér mellett felfogad
a komárom-ujvárosi lenfonógyár.

A felvétel minden hétfőn reggel 8 órakor történik.

„VERITAS” Inform. Részvény-Társaság
Budapest, Andrássy-u. 6. sz.
feltétlenül megbízható információkat ad, személyi, (előstet, jellem stb.) családi és vagyoni viszonyokról. Egy tudakozódás ára K. 4.30

Ellátásra i—2 fiút, vagy leányt elfogad
ker. uri család. **Czim: Polgár-
utca 213-ik szám.**

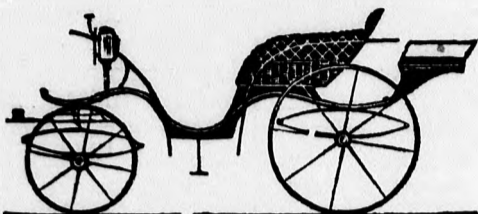
ÉRTESÍTÉS.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására adni, hogy több évi tapasztalataim révén abba a kellemes helyzetbe jutottam, hogy

üzletemet megnagyobbítottam.

A n. é. közönség **legpontosabb és leggyorsabb kiszolgálása** mint eddig, úgy ezután ezen **megnagyobbított üzletemben** is legfőbb törekvésemet fogja képviselni.

Megnagyobbított üzletem folytán elvállalok bárminemű



a **kocsigyártás terén** szükséges javításokat **illetőleg megrendeléseket** a legegyszerűbb munkától a legfinomabbig.

Időközönként **különböző** mintájú **új kocsikat** is készítek, a melyekről mindenkor **1 évi jótállást vállalok.**

A midőn megköszönöm az irántam eddig is tanusított jóakaratot és bizalmat, felkérem a n. é. közönséget, hogy a jövőben is tüntessen ki b. jóindulatával.

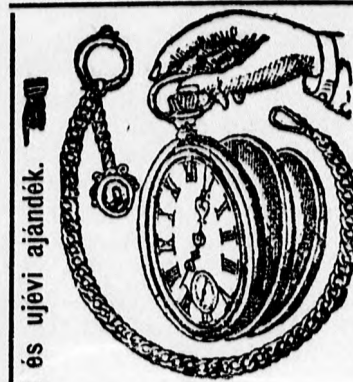
Magamat a n. é. közönség b. pártfogásába ajánlva

tisztelettel

Kelemen Lajos

kovács és kocsigyártó

Gazda-utca 685. szám.



Még eddig nem létezett!

Egy valódi horgonyjárású rem. óra 36 óráig jár egy felhúzásra, világító email számlappal, 3 f. 80 k. Egy kínai ezüst lánc 80 kr. és egy magyaros állású valódi tajték pipa 5 évi jótállással f. 1. 40 mind a három tárgy együttvéve, a postaköltséggel együtt

5 frt 50 kr.

Nem tetszés esetén a pénz visszaküldetik. — Elvem, nagy forgalom, csekély haszon. Szétküldési raktár:

Kormos Béla

műórá- és ékszerész.

BUDAPEST, VII. István-ut 28.

90 Minden órajavítás **krajczár!!**

2 évi jótállás mellett.

Vidéki javításokat pontosan eszközök.

KORMOS BÉLA, műórá.

BUDAPEST, VII. István-ut 28.

— Nem.
— Hiszi, hogy tovább tartott sétája egy óránál?
— Lehetséges — nem tudom.
— Ugy hát mondja meg, mily utcákban járt. A távolságból azután meg lehet állapítani az időt.
Maroki több utcát nevezett meg.
— Külömben többször jártam fel és alá ezekben az utcákban, — tette hozzá Maroki.
— Miért választotta ezeket az utcákat. Hiszen ezek messze vannak a lakásától?
— Nem hozhatok fel erre nézve semmiféle okot. Éppen úgy más utcákban is sétálhattam volna.
— Nem emlékezhet mégis vissza arra, mennyi ideig sétált?
— Nem.
— Reggel felé ért a lakásába. Hol volt oly soká?
— Már említettem, hogy sétáltam.
— Nem látta ez idő alatt Vizzay bárót?
— De igen, néhány ural együtt haladt előttem az uton.
— Hová ment a báró?
— Nem tudom — nem figyeltem meg.
— S mégis, csekély távolságban követte őt? Segítségére kell jönnöm emlékezetének. Ön követte a bárót, míg több ural együtt egy vendéglőbe tért be, s a míg ő a vendéglőben idő-

zött, ön fel és alá járt az utcán, a mikor pedig a báró kijött a vendéglőből, ön újból követte. Láthatja tehát, hogy némileg tájékozva vagyok. Ugy van-e?

Maroki elpirult. Ezt, úgy látszik, nem várta. Honnan tudta mindezt a rendőrkapitány?

— Nem követtem a bárót, — válaszolt.

— Tanuim vannak, kik ennek ellenkezőjét bizonyítják. Látták önt, a mint a Liget-utcában követte Vizzayt.

— Ez lehetséges, mert a Liget-utca lakásomhoz vezet.

— Egészen helyes — de a nyirfa-erdőhöz is vezet!

Menyhért e szavakat különös nyomtatékkal mondta, vontatva és félig csukott szemei erősen megfigyelték a fiatal embert.

Maroki hallgatott.

— Hiszen ismeri a nyirfaerdőt?

— Igen, ismerem.

— Akkor éjjel is ott volt.

— Nem, — válaszolt gyorsan

Maroki. — Azonnal lakásomba mentem.

— Oda csak reggel jött.

— Soká sétálgattam.

— Ah, — hisz az imént még nem is tudta, kis ideig vagy sokáig sétált-e.

— Most se mondhatom meg pontosan.

— Vizzay báróval együtt volt a nyirfa-erdőben. Mit csinált ott?

— Nem voltam ott, — ismételte Maroki.

— És ha erre is állítok önnek tanukat?

— Nem voltam ott.

— Nos — hiszen majd meglátjuk, Még más kérdést is kell önhez intéznom. Ismeri ezt a tört?

Menyhért felmutatott egy tört, mely az asztalon feküdt s melyet addig testével elfedett.

— Nem, — válaszolt Maroki.

— Nézze meg jól.

— Hiszen az öné volt.

— Sohasem volt ilyen töröm.

— Csak erről az egy törőről van szó.

— Nem volt az enyém — nem ismerem.

— Nos, hát, időt engedek önnek, hogy emlékezzék.

Menyhért utasítására az irnok felolvasta a kihallgatásról felvett jegyzőkönyvet. Maroki aláírta. Keze reszketett, kétszer kellett hozzáfognia, hogy aláírja nevét.

A kapitány csengetett. Meghagyta a belépő két rendőrnek, hogy Marokit vezessék vissza fogságába.

— Vissza a fogságba! — kiáltott fel ez, meghökölve. — Nem bocsátanak szabadon?

RITKA ALKALOM!

NAGY PÉNZMEGTAKARITÁS!

ELŐNY AJÁNLAT

ISKOLAKÖNYVEK és TANSZEREKRŐL.

Van szerencsénk b. figyelmébe ajánlani, hogy könyvkereskedésünkben bármely iskola számára új tankönyvek eredeti árban, használt tankönyvek pedig jó állapotban legjutányosabb árban kaphatók.

T. nevőinknek, kik összes iskolaszereiket nálunk szerzik be, két igen érdekes és hasznos tárgyat adunk bevételezési emlékül, azonfelül egy elismerőbűnt a melynek felmutatója az egész iskolaév alatt teljesen ingyen kapja a hetenként szerdán megjelenő „Komáromi Tanulók lapja“ című diák ujságot, továbbá nevőinknek az év folyamán is kedveskedünk apróbb meglepetésekkel.

Iskola és tanszereink magyar gyártmányuak és a legolcsóbb árban lesznek számítva.

Magunkat becses jóindulatába ajánlva s szives pártfogását kérve, nagyunk

hazafias üdvözléssel

“PANNONIA”

**≡ KÖNYVNYOMDA, ≡
KÖNYV-, PAPIR-, IRÓ- ÉS
RAJZSZER KERESKEDÉS
MINTA ANTIQUARIUM.**

Üzlet megnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy Komáromban, a Klapka-téren (Burián-féle házban) egy a mai kornak teljesen merfelelően be-rendezett

**borbély- és
fodrász üzletet**

nyitottam. Főtörekvésem oda fog irányulni, hogy üzletemben előzékeny és tiszta kiszolgálással a legkényesebb igényeket is kielégítsem.

Midőn erről m. t. vendégeimet előre is biztosítom, maradok kiváló tisztelettel

Gregosits Géza,
borbély és fodrász.

Felsődunasoron (Szűk-utca)

1457. sz. ház szabadkézből

== ELADÓ. ==

Tudakozodni lehet:

**Kossuth-tér 1085. számú
házban.**

Felhívás.

A „Komáromi gazdasági egyesület szövetkezeti központja“ gazdák és iparosok hitelkérdéseinek kielégítése, főleg azonban gazdák és iparosok szükségleteinek közös és jutányos beszerzése s a helybeli iparosok készítményeinek előnyösebb értékesítése céljából az „Országos központi hitelszövetkezet“ kötelékében

„Komárom és vidéki gazdasági és ipari hitelszövetkezet“

czim alatt

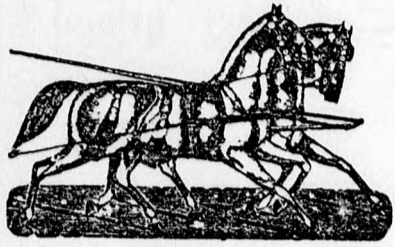
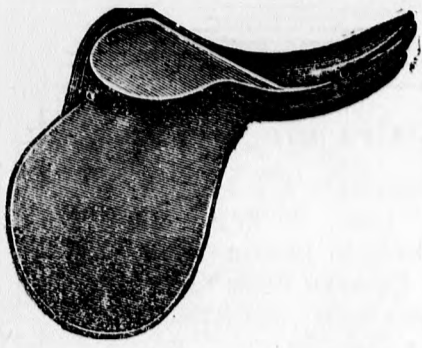
**hitelszövetkezetet
alakít.**

A szövetkezetbe komáromi és vidéki gazdák és iparosok 50 korona értékű üzlet-rész jegyzése által tagul beléphetnek. Az üzlet-részek havi egy koronás részletekben lesznek befizetendők. Az alapszabály tervezethez csatolt aláírási ív a gazdasági egyesület szövetkezeti központja hivatalos helyiségében Komárom, vármegyeháza naponta d. e. 8—12 óráig, d. u. 2—6 óráig rendelkezésére áll a közönségnek, mely idő alatt az üzlet-részek is jegyezhetők.

Komárom, 1905. augusztus hóban.

**A Gazdasági egyesület szövetkezeti
központja.**

Kiadó lakás. Mester utcában az 1256. szám alatti házban, 3 szoba, konyha, pincze, padlás, fa és éléskamarából álló lakás azonnal kiadó.



Üzlet áthelyezés.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására adni, hogy a Nádor-utca 155. sz. alatti évek óta fennálló jóhírnevű **nyereg és szíjgyártó üzletemet** ugyancsak a **Nádor-utca 163. szám alá** (Komáromi Első Takarékszövetkezet és Fridrik-féle sütőde mellé

áthelyeztem.

A midőn még megemlítem, hogy üzletem a legmodernebb alapon lett átalakítva és megnagyobbítva, bátorodom egyúttal a n. é. közönségnek **saját készítményű lószerszámaimat és polgári ugy-mint tisztí előírás szerinti nyereg szereimet** ajánlani, a melyekből **állandóan nagy választékom** van.

Utazó bőröndök, szép kivitelű vadászczikkek, bőr díszmunkák, ostorfelek, lovaglövesszők, agarászostorok, lovaglóbottok, mindenféle istállószerek, kocsi-, szerszám- és nyereg tisztítók, Kvizda Fluid, Flanel, Vizes Bandazsni stb. s minden fajta boka-, térd- és lábszárvédők, továbbá az összes szakmába vágó czikkek állandó nagy raktára.

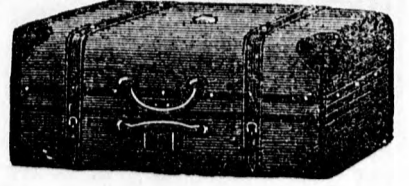
Vidéki levélbeli rendelések, ugymint mindenféle szakmába vágó javítások gyorsan és pontosan eszközöltenek.

Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

LENHARDT MIHÁLY

szíj- és nyeregyártó.

Komárom, Nádor-utca 163. sz.



Komárom szab. kir. város r.-kapitányi hivatalától.

5591.

rkap. 1905.

Hirdetmény.

A komáromi kerületi betegsegélyző pénztárnak felszaporodott tartozásai folytán köztudomás szerint válságossá lett helyzete csakis a tagjárulék emelése által lévén orvosolható, az iparhatóság ismételtén rámutatott a kibontakozás ezen egyedüli módjára, de ezirányu javaslata tárgyában a járulék emelésére hivatott közgyűlési kiküldöttek mindenkor, legutóbb július hó 23-án ismét visszautasító határozatot hoztak. Ennek következtében a pénztár ügyeinek rendezésére irányuló hatósági beavatkozás, nehogy a hitelezők károsodjanak s a pénztári intézmény hitele és tekintélye teljesen megsemmisüljön, immár továbbra nem halasztható. Alulírott rendőrfőkapitány, mint felügyelő iparhatóság ezennel közhírré teszem tehát, hogy a kereskedelemügyi miniszter ur 1886/905. sz. rendelete s az 1891. évi XIV. tcz. 79. §. alapján a komáromi kerületi betegsegélyző pénztárt **1905. évi szeptember hó 1-től kezdődőleg hatósági kezelésbe veszem, s ugyan ezen naptól kezdődőleg a tagjárulék százalékát is mindaddig, míg a tartozások kifizetve nem lesznek, kettőről három százalékra emelem.**

Ezen járulék emelés következtében a 18 éven felüli férfi segédmunkások **heti tagjáruléka 24 fillérről 36 fillérré, a női segédmunkásoké 10 fillérről 15 fillérré, a tanoncoké 8 fillérről 12 fillérré emelkedik** úgy azonban, hogy az 1891. évi 14. tcz. 22. §. rendelkezései érintetlenül maradnak, vagyis a járulékok egyharmad részét a munkaadó sajátjából tartozik fedezni, kétharmad részét pedig a segéd béréből vagy fizetéséből vonja le.

Tájékoztatásul közlöm még, hogy a pénztár eddigi helyiségét továbbra is megtartja, s az orvos urak és bizalmi férfiak is eddigi alkalmazásukban meghagyatnak; a netáni változások esetenként fognak közölni; továbbá, hogy **a levelezéseknél továbbra is az eddigi címzés (Komáromi kerületi betegsegélyző pénztár) használandó.**

Ezen hirdetményt Komárom szab. kir. város területén kifüggesztetem s úgy a vármegye összes községeinek dobszó útján való közzététel és annak megtörténte után való kifüggesztés végett megfelelő számú példányban kiadom, valamint az összes munkaadóknak tudomás vétel és alkalmazottaikkal leendő közlés végett, továbbá a járási főszolgabíró, pénztári orvos és gyógyszerész uraknak és a bizalmi férfiaknak is megküldöm, végül a helyi lapokban is közzéteszem.

Komárom, 1905. augusztus 4.

Sárkány Ferencz r.-főkapitány.

Törv. védve.

SUDIN az egyedüli biztos szer,

kéz és lábizzadás ellen.

Jóságáért a készítő felelősséget vállal.

Ára ecsettel 1 korona.

Egyedüli készítő: **Nagy Kálmán** gyógyszerész Nyiregyházán.

Komáromban kapható kizárólag: **Németh János** cipész üzletében.

Vigyétek el híret széles e világba ki bütykös, tyukszemés, izzad keze lába az csak „Sudint“ vegyen, nem vette hiába, mert nem izzad többé, ha egyszer használta.

Nagy megtakarítás harisnyákban.

A miniszteri határozattal hatóságilag engedélyezett.

„ÉRTESÍTŐ“ iroda

Budapest VI. Szondi-u. 28

Eszközöl és közbenjár mindennemű katonai, illetőségi, honosítási, házassági, közigazgatási és kölesön ügyekben.

Értesítéssel díjtalanul szolgál, levélbeli megkeresésekhez válaszbélyeg melléklendő.



A párisi kiállítás-son aranyéremmel kitüntetve.

Alapított 1886.

Kitünően belőtt

vadászfegyverek; biztos ön- revolverek, szabályozott és jól hordó szoba- és kerti fegyvereket (Flaubert) jól és olcsón szállít.

Földesi L. puska műves

Budapest, IV. Múzeumkörút 3.
Régi fegyverek ujjakkal kicseréltetnek, javítások olcsón.
Árjegyzék ingyen.

AZ „IMPERIAL“ gummi sérvkötő az egyetlen, mely szolid ki-

vitelben egyesíti magában az összes sérvkötők etőnyeit. Rendkívül tartós, ruganyos gummiöv, tollkönnyű palettával, mely minden sérvet könnyen zár és éjjel nappal viselhető s igen olcsó.

Darabja 5 frt. kétoldalu 10 frt. — Szétküldés bérmentve! — **Kapható a főltalálónál: PAPP LÁSZLÓ „Arany Kereszt“ kötszertárában.** Budapest, VI. ker.

Andrássy-ut 76. szám.

Ugyanott mindennemű óvszerek kitünő minőségben 2, 3, 4, és 6 forintért tucatonként kapható.

Vezérszó: Minden darab szappan a Schicht névvel tiszta és ment káros alkatrésztől.

Jótállás: 25.000 koronát fizet Schicht György cég Aussighan bárkinék, a ki bebizonyítja, hogy szappana a „Schicht“ névvel, valamely káros keveréket tartalmaz.

Schicht-szappan!



(„Szarvas“ vagy „kulcsszappant“)

a legjobb és használatban a legolcsóbb!

Ama nagyszerű, hatályos tisztító erő, valamint ama kiadóság a melyet **Schicht-szappannál** észlelhetünk, lágysága és teljes tisztasága, azon különös gyártási mód eredménye, a mely a nyersanyagok feldolgozásánál a legnagyobb pontosságon alapul. A nyersanyagok nagyrészt saját művekben állítatnak elő.

Milliószor kipróbálva és kitűnőnek bizonyult!

Központi kávéházban

kedden augusztus 15-én

a világhírű

Rigó Jancsi

Chimai hercegné primása

HANGVERSENYEZ

vissza vonhatatlanul egy hangversenyt ad teljes zenekarával.
Belépti-díj 2 korona. (Tányérozás nincs.) Kezdeté 8 órakor.

Kiváló tisztelettel **Renglovich J. T.**
szállodás.

Értesitem a t. cz. közönséget, hogy Jókai-Mór-utca 581. szám alatt már régi idő óta fennálló üzletem

könyvkötészet, könyv- és papirkereskedésemet

átellenbe, Jókai-Mór-utca 565. szám a. Dr. Fái-féle házba helyeztem át.

Raktáron tartom az összes irodai szereket, írópapirok, írotollak, tinták, levélpapírokat, iskolai czikkeket, rajzeszközöket, iskolatáskákat, stb., ima- és énekes könyveket, naptárakat a legutányosabb árban.

A nagyérdemű közönség b. pártfogását kérve, maradtam tisztelettel

Sipos Ferencz

könyvkötő, könyv- és papirkereskedő

Komárom, Jókai-Mór-utca 565. sz. (saját ház).

Hirdetések felvételnek

a kiadóhivatalban.

Kérelem

a nagyérdemű építető közönséghez.

Elvállalok bármilyen építkezésekhez szükséges tervek, költségvetések, valamint műleírásoknak teljes elkészítését úgy helyben, mint vidéken. Ugyiszintén bármilyen új épületek mindennemű átalakítását s renoválását a legutányosabb árak mellett kifogástalan elkészítését mindennemű munkálatokkal együtt felelősség mellett.

Fő törekvésem az, hogy becses megbízóimat a legjobb munkával kielégíthessem.

A nagyérdemű közönség becses bizalmát kérve vagyok mély tisztelettel

Ósz József

okl. kőműves mester és vállalkozó.
Tó-utca 1325. szám.

Tej-termékeket

teavajat, turót, vásárol nagy özszekóttetésekkel bíró zsiradék-áru ügynökség.

Szíves ajánlatokat kér

A. Schanail, Wien, XVII.
Hauptstrasse 67.



Ne vegyen
czimbalmot

vagy

harmoniumot

míg

Reményi Mihály

műhangszerész

legjobb képes árjegyzékét
át nem olvasta, mely ingyen
és bérmentve küldetik.
Budapest, Király-utca 45/I. sz.



Jorgó János órák,

gyári raktár; Wien III/4. Rennweg Nr. 75/B.

Levelezőlap elegendő, hogy gazdagon illusztrált árjegyzékemet ingyen és bérmentve megkaphassa, olcsó bevásárlás céljából. Az üzleti eljárás szigorúan tisztességes, rászédés teljesen kizárva.

Órajavítási műhely.

Mindennemű zsebórába új rugó behelyezése 40 kr. Minden vásárolt vagy javított óráért kezességet vállalok.

Kivonat a nagy árjegyzékből:

7787. sz. legolcsóbb, legjobb etrapász óra nikkeltokban, 3F óra jár.	frt. 2.30	és feljebb
8039. sz. val. ezüst páncél-láncz 11 gr.	frt. 2.—	
7858. sz. ezüst remontoir, dupla fedelű	frt. 5.—	
7889. sz. inga óra ütőművel, 2 sulylyal, 130 cm. magas.	frt. 11.50	
7929. sz. jó ébresztő-óra.	frt. 1.20	

Szíveskedjék nevemre és házzszámomra 75|B gondosan figyelni!

Rikkancsok a legmagasabb díjazás mellett felvételnek a "Pannonia" könyvkereskedésben.

Rikkancsok!



== Komáromi Utmutató. ==

Pénzintézetek:

Komáromi első takarékpénztár,
Nádor-utca.
Népbank Jókai-u.

Ügynökség:

Brenner Márk, iroda Kalapos u.
Lakatos Lajos Jókai-u.

Vállalkozók és építőiparosok

Grosz Mihály Megyeresi-u.
Hajagos Andor Ujváros
Langschádl Lajos Fazekas-u.
Ősz József Tó-utca
ifj. Pilcz Károly Dunasor.
id. Russay József Szegfű-u.
Tangl Endre Komárom-Ujváros.
Tuba Lajos Szekér-u.
Tóth József Szt.-János-utca

Biztosítás

Hazai első biztosító Vág-u.

Kávéházak

Grand kávéház Dunasor.
Hazám „ „
Kaszás kávéház Eötvös u.
Központi „ Vármegye-u.
Nemzeti „ Bunapart
Otthon „ Nádor-u.
Sport „ Dunasor
Waidhauzer S. kávéháza Megye-u.

Szállodák

Aranyhordó Dunasor
Magyar Király Dunasor.
Központi Megye-u.

Vendéglők

Bódis György (Ujváros) Gyár-utca
Czivány Imre, Gazda-u.
Dombi Márton, Viz-u.
Fehér János, Szt. János-u.
Goldschmied Vilmos, Megye-u.
Goldstein Miksa, Vág-utca.
Hacker Adolf, Ujváros Iskola-u.
Heinzelmayer Pál, Jókai-u.
Horváth Béla, Csallóközi áll.-nál
Kadvány Sándor Szekér-u.
Kiss József, Huszár-u.
Lóvinger Zsiga, Dunasor.
Mészáros Pál, Kossuth-tér.
Nagy András, Dunasor.
Paikovics Gergely, Dunasor.
Prandner Lipót, Dunasor.
Schvartz Mór, Gazda-u.
Szántó Béla, Vágduna-u.
Steiner I. Kossuth-tér.
Tomanóczy Sándor Kossuth-tér.
Tóth Péter, Megye-u.
Tóth János Kossuth-tér.
Weisz Jakab, Kossuth-tér.

Szállítók:

Klein Mór, Iroda Klapka tér.
Weisz Ármin, iroda Jókay u.
Hirsch Dániel, iroda Sport kávéház.

Bérkoesi tulajd.:

Király Mór, Hosszú u.
Luka Péter Klapka-tér
Nagy László Gombai-sor.
Kemenczki Gyula Gazda-u.

Helyszerző

Rubinfeld J. Megye-u.

Téglagyár

Első Komáromi Körkemence Vá-
lalat Kishid-u.

Szikkvizgyár

Első Komáromi Egyesült Szikkviz-
gyár Mező-u.

Gőzeséplőgép tulajdonos

Füssy Kálmán Kereszt-u.

Állatkitömő:

Hegymeghy Dezső Kertész-u.

Kereskedők.

Áruház.

Schwarz G. Komárom és Vidéke
legversenyképesebb áruháza uri
és női divatárukban. Jókai-u.
Milko Mark Első Komárom-ujvá-
rosi Korona Áruháza Igmándi-u.

Cipéskellékek árusítója

Derzs Valentin Nádor-u.

Déli gyümölcs

Özv. Schweiger Tamásné Duna-sor.

Divatárú

Braun Adolf és fia Megye-u.
Elbert Ignác Nádor-u.
Kellner Gyula Baross-u.
Krausz Béla Baross-u.
Krausz Dezső Városház-u.
Krausz Samu Baross-u.
Korén József Nádor-u.
Pollák Lipót és fia Nádor-u.
Stern Bernát Megye-u.
Zechmeister János Megye-u.

Épület és tűzifa

Kirz Arthur Vágsor
Haasz és Mady iroda Vágsor.
Weisz Sámuel iroda Vágsor.

Fűszer és vegyesárú

Epstein Béla Megye-u.
Gulyás Zsigmond Klapka-tér.
Heimler József Nádor-u.
Kreska Mándor Viz-u.
Schnell Béla Jókai-u.
Silberstein Gábor Kossuth-tér.
Tálos Lajos Dunasor.
Weisz József Baross-u.

Könyv- és papirkereskedők

Freisinger Mór Nádor-u.
„Pannonia“ Baross-u.
Sipos Ferencz Jókai-utca.

Liszt- és gabonaker.

Brüll Ignác Dunasor
Brüll Manó Dunasor

Posztó és szövet

Grünwald Lajos Baross-u.

Sörraktár.

Mayer Károly Megye-u.
Neufeld Mihály Dunasor

Üveg és porcellán

Fried József Nádor-u.
Koczor Gyula Klapka-tér.

Iparosok.

Asztalosok:

Adorján József Kereszt-u.
Balogh Miklós Nádor-u.
Lantay József Szénatér.
Meltsók Edé Magyar-u.
Mihovics János Temető-sor.
Morvay János Vágsor
Németh Gyula Gazda-u.
Paláti Mihály Zöldfa-u.
Szloboda János Jókai-u.

Szondra Ödön Vág-u.

Vörös János Szt. János-utca

Tóth Jenő Megyeresi-u.

Bádigosok:

Bakos Károly Baross-u.
Zsentek Lajos Mester-u.

Borbély és fodrászok:

Bogár József Vág-u.
Gyarmathy Dani Duna-sor
Hoiczter István Vág-u.
Keresztes Sámuel Gazda-u.
Lipthay József Jókai-u.
Micsányi Gyula Dunasor.
Piszár Károly Br. Eötvös-u.
Szücs Lajos Jókai-u.
Szent György Nádor-u.
Szenczy János Jókai-u.
Vincze Pál Klapka-tér.

Czimfestő:

Ackermann Géza Megye-u.

Cipéscsek:

Cseresnyés László Jókai-u.
Háber Mór Megye-u.
Németh János Nádor-u.
Schwarz Izidor Megye-u.
Stemmer Lajos Czitrom-u.

Csizmadiák:

Furinda Ferencz Pandató-u.
Nagy Márton Br. Eötvös-u.
Bárany Mihály Vág-utca

Cukorka készítő

Czvetko Lázár Fazekas-u.

Divatárúsnő:

Erdélyi Manóné Megye-u. Weisz
ház I. e.

Ecetgyár:

Hermann Ignác Fazekas-u.

Esztergályos

Rozs Károly Megyeresi-u.

Ékszerészek:

Király József Nádor-u.
Kovács József Baross-u.

Fényképészek:

Paál József Baross-u.
Wittmann Nándor Nádor-u.

Férfi szabók:

Décsi László Gombai-sor
Ehrenthal Sándor Kiscsapó-u.
Deutsch Károly Városház-u.
Grosz József Fazekas-u.
Marosi István Pandató-u.
Makkos Mihály Polgár-u.
Nagy F. Vág-u.
Pápai Mihály Jókai-u.
Ruzicska Ferencz Nádor-u.
Schlésinger Péter Megye-u.
Spacsek József Megye-u.
Szabó Lajos Duna-u.

Hangszerkészítők és javítók

Györke Sándor Jókai-u.
Hanzsér Bálint zongorahangoló
Halász-u.

Kaptafacsináló:

Krausz József Zámori-u.

Kádárok:

Galambos János Vág-u.
Szalay Gyula Rozália-tér.
Tóth János Deák-u.

Kőfaragók:

Polhammer Ferencz Klapka-tér.

Kárpitos:

Pichier Ignác Vársor.
Berinke Ján. (paplanos) Pandató-u.

Kovácsok:

Csivre Vincze Gazda-u.
Kelemen Lajos Gazda-u.
Möröcz Máttyás Gazda-u.
Péntek Lajos Tó-u.

Könyvnyomdák:

„Hungária“ Nádor-u. 186.
„Pannonia“ Baross-u. 74.

Kötélgyártók:

Ackermann I. Kossuth-tér.

Lakatosok és szerelők:

Beer Adolf Megye-u.
Doszial Jakab Kapitány-u.
Dosztály József Széchenyi-u.
Fülöp Lajos Dunasor (Grünfeld
bérház).

Nemcsics Lajos Nádor-u.
Pollák és Tausszig Klapka-tér
Török András Huszár-u.

Mészárosok és hentések,

Bieber Anfal Magyar-u.
Garzsik Lajos Baross-u.
Horváth Ferencz Vág-u.
Hecht Simon Kishid-u.
Jalsovsky Jánosné Vág-u.
Kardos István Gazda-u.
Margl Sándor (Ujváros) Igmándi-ut.
Möröcz Zsigmond Jókai-u.
Prantner Lipót Duna-sor.
Török Sándor Jókai-u.
Weisz Mór Kossuth-tér.

Mézesbábos

Simon János Nádor-u.

Molnár.

Csollány Lajos Nádor-u.

Nyergesek és szijgyártók.

Lenhard Mihály Nádor-u.

Óráások.

Bartha Ferencz Vág-u.
Deutsch Adolf Nádor-u.
Lapos János Kishid-u.
Stellinger W. Nádor-u.

Pékek és sütők.

Grosz Lajos Vág-u.
Horváth József Kossuth-tér.
Muck Ferencz Pandató-u.
Pirstitz Jakab Vág-u.

Puskaműves.

Wojtovics Páva-u.

Szobafestők és mázólok.

Gold Benó Klapka-tér.
Hirsch Adolf Megye-u.
Stenger Gusztáv Br. Eötvös-u.
Weber József Szekér-u.

Vegyri ruha tisztítók és javítók.

Farkas Gyula Nádor-u
Rosenzveig Dávid Jókai Mór-u

Ruhafestő

Tuma József Vágrév-u.